

Stichting Praamvaren Leeuwarden
t.a.v.
Kleine Kerkstraat 5
8911 DK Leeuwarden

Onderwerp **Woo-besluit**
Uw kenmerk **Beroep op de Wet Open Overheid en het gebruik steigers aan de Nieuwestad**
Ons kenmerk **2023-070982**
Dienst **REOB**
Sector **GEB**
Contact **14-058**
Bijlagen **Documenten en bezwarenbijsluit**
Datum **15 mei 2023**

Geachte heer

Bij brief van 20 maart 2023 verzoekt u op grond van de Wet open overheid (Woo) om openbaarmaking van stukken waaruit blijkt welke voorwaarden zijn gesteld door de Europese Gemeenschap bij het verlenen van goedkeuring tot de aanleg van de steiger aan de nieuwestad, en het gebruik daarvan door Stichting Praamvaren Leeuwarden.

Bij deze brief treft u documenten aan die wat ons betreft binnen de rijkwijdte van uw verzoek vallen. We hebben besloten om de informatie in deze documenten openbaar te maken. Daarbij zijn namen en andere (persoons)gegevens weggelakt op grond van artikel 5.1 lid 2 sub e Woo, omdat het belang van openbaarheid van die informatie niet opweegt tegen het belang bij bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

De afschriften van de documenten treft u bij deze brief aan. Voor toelichting op de documenten kunt u contact opnemen. Indien u het niet eens bent met dit besluit kunt u daartegen bezwaar maken. Wij verwijzen u korthedshalve naar de bezwaarclausule bij dit besluit.

Wij vertrouwen erop, dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,
namens dezen,

drs.
sectormanager Gebiedsontwikkeling, Economie en Bedrijfsvoering

Onder deze brief treft u geen handtekening aan. Meer informatie:
<https://www.leeuwarden.nl/digitalepost>

AFGEDAAN

-1795,3
-1731,212provinsje fryslân
provincie fryslânpostbus 20120
8900 hm leeuwarden
tweebaksmarkt 52
telefoon: (058) 292 59 25
telefax: (058) 292 51 25
www.fryslan.nl
e-mail: provincie@fryslan.nlHet College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Leeuwarden
Postbus 21.000
8900 JA LEEUWARDEN

Leeuwarden, 21 maart 2001

Ons kenmerk : 401748
 Afdeling : Projectorganisatie Kompas/PBU
 Telefoon :
 Uw kenmerk : --
 Bijlage(n) : 2
 Onderwerp : subsidiereservering betreffende project:
 Waterplan Leeuwarden – 1ste fase ("De Blauwe Diamant")

Gemeente Leeuwarden				
Obev. J/N	6097			
Termijnkaiser:	Bijl.			
2 2 MRT 2001				
Dienst	Afdeling	Per	Datum	Kopie
SO	mil	11	26-4-2001	

In het kader van het Nieuw Convenant Provincie Fryslân-Gemeente Leeuwarden hebben de gemeente Leeuwarden, provincie Fryslân en de betrokken waterschappen Fryslân, Marne-Middelsee, De Waadkant en Lauwerswalden gezamenlijk het Waterplan Leeuwarden opgesteld. Genoemde partijen hebben zich bereid verklaard om gezamenlijk menscapaciteit en middelen in te zetten om plannen te realiseren. De totale kosten over de eerste vier jaar (2000 tot en met 2003) bedragen ongeveer 16 miljoen gulden.

Het Waterplan vormt een kader voor een integraal waterbeleid in Leeuwarden. Het richt zich op het optimaal gebruik maken van de mogelijkheden van water en op verdergaande, meerjarige, samenwerking tussen de opstellers van het plan en de kennisinstellingen die op watergebied actief zijn. Het Waterplan bestaat uit drie elementen nl:

- het waterplan zelf, dat zich richt op de (verborgen) waarden van water in de stad. Het water wordt daarbij beschouwd als ruimtelijke-economische-sociale factor van belang voor de leefbaarheid en de ontwikkeling van de stad;
- het ideeënboek, als resultaat van de vele overleggen en workshops;
- het Plan van Aanpak, dat zich richt op de samenwerking tussen de partijen, de uitvoering van projecten en de middelen die daarvoor nodig zijn.

In het Plan van Aanpak worden concrete voorstellen gedaan voor de uitvoering van projecten voor de komende jaren t.w.:

- watersysteem Potmarge;
- verbeteren Waterkwaliteit binnenstad;
- voortzetting samenwerking in het Waterplan;
- het starten van kleine concrete projecten die de betrokkenheid van burgers vergroten.

provinsje fryslân

Het onderhavige project betreft fase 1, te weten de activiteiten ten behoeve van de verbetering van de waterkwaliteit van de grachten in de binnenstad van Leeuwarden en de kosten van de projectontwikkeling, activiteiten en communicatie in het kader van de samenwerking van de in het convenant deelnemende partijen.

Wij zijn van oordeel dat het project past binnen de kaders van het stadsconvenant Leeuwarden en hebben besloten een provinciale bijdrage beschikbaar te stellen voor **de eerste fase (2000)** van het project van maximaal € 70.336 in de subsidiabele kosten van € 281.343.

Deze bijdrage wordt voor een deel t.w. € 43.109 ingezet voor het projectdeel "Waterkwaliteit Binnenstad (1ste fase)" en voor een deel t.w. € 27.227 voor het projectonderdeel "Voortzetting samenwerking in het Waterplan".

= Pt. 75.000

Pt. 60.000

Op dit besluit zijn de voorwaarden en bepalingen van toepassing, zoals vermeld in de bijgaande bijlagen.

De projectperiode, de output- en impactindicatoren en de financiering zijn vermeld in bijlage I.

Met nadruk wijzen wij u op de bijgevoegde standaardvoorwaarden.

Wij refereren hierbij met name aan de voorwaarden ten aanzien van:

- de subsidiabiliteit van de projectkosten;
- het bestek en (de wijze van) aanbesteding;
- de verplichtingen ten aanzien van publiciteit;
- de projectperiode.

De declaratieformulieren voor bevoorschotting, eindafrekening en het model van de accountantsverklaring zijn in ontwikkeling. Zodra deze formulieren zijn vastgesteld zullen wij ze u doen toekomen.

Ten aanzien van de rapportageverplichting wijzen wij u erop dat u binnen een maand na afloop van ieder kwartaal verslag dient uit te brengen over de voortgang van het project. Hiervoor dient u bijgevoegd voortgangsformulier te gebruiken.

Hoogachtend,

Gedeputeerde ~~Staten~~ van Fryslân,

Voorzitter,

loco-ariffier.

Degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken kan tegen dit besluit binnen zes (6) weken na de bekendmaking daarvan een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten.

Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet tenminste bevatten:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- d. de gronden van het bezwaar.

BIJLAGE I (aangepaste versie)

behorende bij beschikking 21 maart 2001

Technische beschrijving:

Het project is nader omschreven in de bestuursbrief Waterplan Leeuwarden van 8 maart 2000.

De datum van indiening van de aanvraag geldt als startdatum voor het project.

Projectperiode:

- startdatum project: 21 maart 2000
- einddatum project: 1 oktober 2001
- termijn indiening eindafrekening: binnen drie maanden na de feitelijke realisatie van het project, doch uiterlijk binnen 3 maanden na de einddatum van het project.

Indicatoren:

- *Output projectonderdeel Waterkwaliteit Binnenstad:*
  - activiteiten ten behoeve van de verbetering van de waterkwaliteit van de grachten in de binnenstad van Leeuwarden
- *Output projectonderdeel "Voortzetting samenwerking in het Waterplan*
  - samenwerking (projectontwikkeling, activiteiten, communicatie)
- Impact
  - realisatie van het Waterplan Leeuwarden waardoor een nadrukkelijke bijdrage wordt geleverd aan de ruimtelijke vormgeving, en waarbij de functie van het oppervlaktewater als ruimtelijk element bijdraagt aan het woon- en leefklimaat.

Kostenbegroting in Euro's, inclusief BTW ⁽¹⁾:

Onderdeel <i>Waterkwaliteit Binnenstad (1ste fase)</i>	
Kostenplaats	Kosten
- activiteiten 'naar stuurbaar water'	20.420
- activiteiten 'naar helder en gezond water'	97.563
- activiteiten 'naar meetbaar water'	54.453
sub-totaal	172.436

= 380.000

Onderdeel: <i>voortzett. samenwerk. i/h Waterplan</i>	
- watercoördinator, 18 uren per week	45.378
- kosten communicatie en kleine projecten	18.151
- kosten ontwikkeling/uitvoering van projecten	45.378
sub-totaal	108.907
Overall-totaal	281.343

= 240.000

⁽¹⁾ Conform uw kostenoverzicht d.d. 8 maart 2000.

Financiering in Euro's:

Onderdeel Waterkwaliteit Binnenstad (1ste fase)	
Financieringsbron	Bijdrage
- Provincie Fryslân	43.109
- Waterschap Fryslân	43.109
- Gemeente Leeuwarden	43.109
- Reservering	43.109
<i>sub-totaal</i>	172.436 = 380.000
Onderdeel: voortzett. samenwerk. i/h Waterplan	
- Provincie Fryslân	27.227
- Waterschappen	27.227
- Gemeente Leeuwarden	54.453
<i>sub-totaal</i>	108.907 = 240.000
Overall-totaal	281.343

Planning uitgaven in Euro's:

Jaar	Betaalde subsidiabele kosten
2000	81.343
2001	200.000
Totaal	281.343

(Voorlopige) bijlage II B (model 2001)

ACCOUNTANTSVERKLARING ten behoeve van bevoorschotting/einddeclaratie van projecten waarbij sprake is van provinciale co-financieringsprojecten.

Accountantsverklaring ten behoeve van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân betreffende de afwikkeling van de toegekende subsidie in het kader van .....
aan ..... (naam begunstigde) inzake het project .....
(projectomschrijving).

Voor bovenvermeld project is met brief van ....., kenmerk .....
door Gedeputeerde Staten van Fryslân een subsidie toegezegd.

Wij hebben bijgevoegde, door ons gewaarmerkte opgaven van de projectkosten gecontroleerd.

Op grond van ons onderzoek verklaren wij dat:

1. de in bovenstaande opgaven vermelde bedragen betaald zijn;
2. de in bovenstaande opgaven vermelde bedragen betrekking hebben op bovengenoemd project;
3. de declaratie is opgesteld met inachtneming van de in de bovengenoemde toezeggingsbrief gestelde financiële criteria;
4. (alleen indien er sprake is van een eindafrekening) voldaan is aan de in de toezeggingsbrief gestelde voorwaarden.

(Afwijkingen ten opzichte van hetgeen hierboven is vermeld, dienen in een aanvulling op deze verklaring tot uitdrukking gebracht te worden.)

Afgegeven te ..... d.d. ....

.....
(naam en handtekening van de accountant)

(Voorlopige) Bijlage II C (model 2001)

EINDECLARATIE betreffende project :

naam eindbegunstigde:

toegekend op :

bij brief nr. :

De declaratie is bestemd voor:

Specificatie uitgaven conform bijlage 1, gevoegd bij de toekenningsbrief:

Omschrijving aangegaan d. d.	bedrag begroot	verplichtingen	werkelijke uitgaven	betaald d. d.
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....
Totaal	.....	.....	.....	.....

Specificatie bijdragen conform bijlage 1, gevoegd bij de toekenningsbrief:

Omschrijving	bedrag begroot	werkelijke inkomsten	ontvangen d. d.
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....
Totaal	.....	.....	.....

Ondergetekende verklaart dat alle bovengenoemde uitgaven en inkomsten, betrekking hebben op het betreffende project en dat is voldaan aan de gestelde voorwaarden.

.....
(plaats)   (datum)   (handtekening)

N.B. Accountantsverklaring en specificaties op factuurniveau, eventueel met grootboekrekening, bijvoegen.

(Voorlopige) Bijlage II D (model 2001)

Handleiding voor de afwikkeling van projecten waarbij sprake is van provinciale co-financiering t.b.v. accountant van de eindbegunstigde.

Alvorens een controle door de provinciaal accountant zinvol kan worden uitgevoerd, dan wel een accountantsverklaring kan worden afgegeven bij een declaratie, dient aan een bepaald aantal voorwaarden te zijn voldaan.

Onderstaand een (minimale) opsomming van punten, waarmee rekening gehouden moet worden.

Declaratie

In de einddeclaratie opgesteld conform bijlage II B van de toekenningsbrief wordt vermeld:

- datum van opstellen
- handtekening namens de eindbegunstigde
- naam van eindbegunstigde
- naam project
- nummer van toekenningsbrief, c.q. beschikking
- specificatie van de kosten gesplitst zoals in de begroting (bijlage I van de toekenningsbrief) is aangegeven
- betalingen (alle bedragen moeten betaald zijn)
- bijdragen van derden

Uit de bijgevoegde specificatie en recapitulatie zal duidelijk een aansluiting tussen de administratie en de declaratie moeten blijken.

Op basis van de specificatie moeten eenvoudig facturen en betalingsbewijzen terug zijn te vinden.

De betalingsdata en eventuele verplichtingendata moeten uit de specificatie blijken.

Voor wat betreft de bijdragen van derden moet worden verklaard, c.q. uit het controle-dossier blijken, dat er geen andere bijdragen van derden zijn ontvangen, dan die welke in begroting en declaratie zijn opgenomen. Dit moet zijn onderbouwd met bescheiden zoals beschikkingen en/of schriftelijke toezeggingen.

Voorwaarden

Er moet blijken dat aan alle gestelde voorwaarden is voldaan. In het controle-dossier moet zijn aangegeven op welke wijze is vastgesteld of aan de voorwaarden is voldaan, zoals deze bij de (voorlopige) toekenning zijn gesteld.

De gehele administratie van het project dient tot 2013 bewaard te worden.

Het controle-dossier bevat:

- afgetekend controle en werkprogramma
- controle op de begindatum : zijn er verplichtingen aangegaan voor .....
- controle op de einddatum : zijn de betalingen verricht/ is het project gerealiseerd voor de in beschikking vastgelegde datum
- beoordeling van de uitgaven : zijn de uitgaven echt
zijn de uitgaven gegrond
zijn de uitgaven onderling samenhangend en gerelateerd aan de doelstelling van het project
zijn de uitgaven ontvankelijk
zijn de uitgaven regelmatig (in de tijd)
- controle op de inkomsten : wordt er rekening gehouden met alle aan het project te relateren ontvangsten
- controle op voorwaarden : zijn de voorschriften omtrent de aanbestedingsproce-dure gevolgd
zijn er wijzigingen in het investeringsplan, de ingediende begroting of de financiering geweest en is hiervoor schriftelijke toestemming verkregen
zijn de voortgangrapportages tijdig ingediend
is aan de publiciteits-eis rond de verstrekte bijdrage voldaan
is aan de project-gebonden voorwaarden voldaan
- controle op de administratie : zijn alle bewijsstukken met betrekking tot de uitgaven en inkomsten aanwezig
worden deze gegevens gearchiveerd en gedurende de voorgescreven termijn bewaard
- controle op de doelstelling : waaruit blijkt dat voldaan is aan de doelstelling
zijn de indicatoren gehaald.

Bijlage II (model oktober 2000)

postbus 20120
8900 hm leeuwarden
tweebaksmarkt 52
telefoon: (058) 292 59 25
telefax: (058) 292 51 25
www.fryslan.nl
e-mail: provincie@fryslan.nl

Standaardvoorwaarden voor provinciale cofinanciering van KOMPAS-projecten

Gedeputeerde Staten van Fryslân volgen de Standaardvoorwaarden voor projecten, uitgevoerd in het kader van het KOMPAS-programma, voor EFRO en EZ/KOMPAS, zoals gehanteerd door het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN). Eventuele wijzigingen in de door het SNN gehanteerde standaardvoorwaarden hebben ook een wijziging in de standaardvoorwaarden voor provinciale cofinanciering tot gevolg.

De voorwaarden hebben betrekking op projecten met een investeringsniveau van meer dan € 100.000 en op projecten met een investeringsniveau van minder dan € 100.000, die tevens een EFRO- en/of EZ/KOMPAS-bijdrage ontvangen.

Deze voorwaarden zijn van kracht boven de bepalingen in de Algemene Subsidieverordening Provincie Fryslân 1998. Daar waar deze voorwaarden niet in voorzien wordt verwezen naar de Algemene Subsidieverordening Provincie Fryslân 1998.

1. Algemeen

Tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald in de subsidiebeschikking van Gedeputeerde Staten van Fryslân, zijn de onderstaande voorwaarden van kracht:

- 1.1 Een subsidietoekenning vindt plaats middels een subsidiebeschikking verzonden door Gedeputeerde Staten, waarbij de geadresseerde wordt aangemerkt als de eindbegunstigde.
- 1.2. In het algemeen zijn projectkosten subsidiabel indien de verplichtingen voor deze kosten, met uitzondering van kosten voor besteksvoorbereiding, zijn aangegaan na de datum van indiening van de subsidieaanvraag en de werkzaamheden die tot de kosten leiden zijn verricht vóór de in de subsidiebeschikking gestelde einddatum van het project (de projectperiode). Daarbij dienen de projectkosten betaald te zijn binnen de projectperiode of in de daaropvolgende periode, waarin het verzoek tot definitieve vaststelling van de subsidie vervaardigd en ingediend dient te worden (artikel 4.5.a).
- 1.3. Voor een subsidie komen, met inachtneming van eisen van soberheid en doelmatigheid, in principe uitsluitend de rechtstreeks aan de voorbereiding en de uitvoering van het goedgekeurde project toe te rekenen kosten in aanmerking, inclusief omzetbelasting, voor zover deze door de eindbegunstigde van het project niet kan worden verrekend c.q. teruggevorderd op grond van uitspraken van de belastinginspecteur. De betalingseis is niet van toepassing op de kosten genoemd onder 1.4.f en voor zover van toepassing op de kosten genoemd onder 1.4.j.
- 1.4. Als subsidiabele kosten worden de volgende kostensoorten aangemerkt:
  - a. De kosten van de aanleg van infrastructuur (weg, water en kabel).
  - b. De kosten van de aanleg van civiel- en milieutechnische werken.
  - c. De kosten van de aanleg van projectgebonden riolering, afwatering en nutsvoorzieningen.
  - d. De kosten van sloop-, bouw- en verbouwwerkzaamheden.

- e. De aankoopkosten van onroerend goed als aan de hierna vermelde voorwaarden wordt voldaan. De aankoop moet deel uitmaken van een actie die tot economische ontwikkeling bijdraagt. Of deze aankoop subsidiabel is, zal worden uitgemaakt binnen de context van de medegefinancierde actie als geheel. Over het algemeen is de aankoop van onroerend goed slechts een onderdeel van het medegefinancierde project. Of de aankoop van onroerend goed subsidiabel is, wordt in alle gevallen bepaald op basis van de volgende voorwaarden, die erop gericht zijn speculatie te voorkomen en een goede kosteneffectiviteit te bereiken:
1. Een taxatierapport moet kunnen worden overgelegd, dat is opgesteld door een beëdigd taxateur en voldoet aan de nationale voorschriften ter zake, waarin bevestigd wordt dat de aankoopprijs van het onroerend goed billijk is.
  2. Door de eindbegunstigde of door de verkoper van het onroerend goed moet worden verklaard dat voor het betrokken onroerend goed in de 7 jaar voor de datum van de subsidieaanvraag niet eerder voor hetzelfde doel nationale of communautaire steun is verleend.
  3. Het onroerend goed dient gedurende een nader met Gedeputeerde Staten overeengekomen periode (minimaal 5 jaar na de datum van de definitieve vaststelling van de subsidie) voor de vastgestelde bestemming te worden gebruikt. Elke wijziging in de bestemming van het onroerend goed binnen deze overeengekomen periode, die de aard of de omstandigheden van de uitvoering van het project zou veranderen, dan wel de wijziging in het eigendom van het onroerend goed, dient ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten te worden voorgelegd.
- f. Afschrijvingen, voor zover zij een alternatief zijn voor de aankoop van onroerende goederen of van nieuwe of tweedehands duurzame kapitaalgoederen en voor zover deze afschrijvingen worden uitgevoerd overeenkomstig de nationale belastingvoorschriften en boekhoudregels en vallen binnen de projectperiode; niet subsidiabel evenwel is de afschrijving van goederen die bij aankoop door een nationale of communautaire overheid zijn medegefinancierd.
- g. De kosten van de aankoop van grond die rechtstreeks deel uitmaakt van een project dat bijdraagt tot economische ontwikkeling en als zodanig betrekking heeft op een productieve investering of een infrastructuurinvestering. Deze kosten zijn tot maximaal 10% van het totale bedrag van subsidiabele projectkosten subsidiabel.
- h. De overige kosten van rechtstreeks projectgebonden investeringen, zoals in machines en apparatuur.
- i. De inbreng in natura in de vorm van grond, gebouwen (geheel of gedeeltelijk), kapitaalgoederen, grondstoffen, vrijwilligerswerk en onderzoek, of andere soorten van professionele dienstverlening is subsidiabel, mits deze inbreng in overeenstemming is met de overige voorwaarden ten aanzien van subsidiabele kosten en mits de inbreng vóór de uitvoering van het project is gemeld en is goedgekeurd en als zodanig in de subsidiebeschikking is opgenomen. De kosten van vrijwilligerswerk door particulieren worden gewaardeerd volgens de nationale regels voor de kostenberekening per tijdseenheid (uur, dag, week) van het betrokken werk (bijvoorbeeld officiële loonschalen). Daarbij dient elke inbreng in natura van grond, gebouwen, grondstoffen en kapitaalgoederen financieel te zijn gewaardeerd en gecertificeerd conform de door een onafhankelijke instantie vastgestelde officiële tarieven. De toegekende subsidie is, in overeenstemming met de voor de programma's geldende subsidiepercentages, gebaseerd op de totale begrote subsidiabele kosten. Dit is inclusief de inbreng in natura, maar zal bij de definitieve vaststelling nooit hoger worden vastgesteld dan de werkelijk gemaakte en betaalde kosten, exclusief de werkelijke inbreng in natura.

- j. De interne loonkosten van de eindbegunstigde c.q. deelnemende bedrijven kunnen als subsidiabel worden beschouwd indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  1. De berekening van de kosten dient doorzichtig en verifieerbaar zijn en de opgevoerde kosten dienen reëel te zijn en gebaseerd op daadwerkelijk verrichte uitgaven. 'Daadwerkelijk verrichte uitgaven' of 'werkelijke uitgaven' zijn door de eindbegunstigde uitgevoerde betalingen die blijken uit vereffende facturen of boekhoudbescheiden met een vergelijkbare bewijskracht en die door de eindbegunstigde kunnen worden aangetoond.
  2. Een separate urenregistratie van de gedeclareerde uren dient te worden bijgehouden en deze dient toegankelijk en controleerbaar te zijn.
  3. Slechts de gedeclareerde uren van personeel dat direct betrokken is bij de uitvoering van het project zijn subsidiabel.
  4. Het directe uurloon wordt berekend op basis van het bruto jaarloon bij een volledige dienstbetrekking, exclusief volledig winstafhankelijke uitkeringen, verhoogd met de wettelijke dan wel op grond van een individuele of collectieve arbeidsovereenkomst verschuldigde opslag voor sociale lasten en gedeeld door 1600 productieve uren per jaar.
  5. De interne loonkosten (incl. werkgeverlasten) zijn subsidiabel incl. een opslag van maximaal 20% voor de kosten van overhead. De kosten van overhead dienen door de eindbegunstigde aannemelijk gemaakt te worden.
- k. De interne en externe kosten voor bestek, directie en toezicht. Deze zijn subsidiabel tot maximaal 12,5% van het totale bedrag aan subsidiabele kosten.
- l. De externe kosten van juridisch advies, accountantskosten, notariskosten en kosten voor financiële expertise met het oog op de voorbereiding en/of de uitvoering van het project, voor zover deze rechtstreeks betrekking hebben op het project en noodzakelijk zijn voor een deugdelijke uitvoering of voorbereiding van het project. Daarbij behoren ook de kosten die verbonden zijn aan het openen en houden van bankrekeningen en de kosten van overmakingen en bankgaranties.
- m. De kosten van de aankoop van tweedehands materiaal, voor zover deze aankoop in overeenstemming is met de nadere nationale bepalingen, deze aankoop voldoende is gemotiveerd en de aankoop en motivering is erkend door Gedeputeerde Staten. Daarbij gelden de volgende voorwaarden:
  1. de verkoper dient een verklaring af te geven, waarin hij de juiste herkomst van het materiaal vermeldt en bevestigt dat voor het materiaal in de 7 jaar voor de datum van de subsidieaanvraag niet eerder nationale of communautaire bijstand is verleend;
  2. tweedehands materiaal goedkoper is dan nieuwe uitrusting en niet hoger dan de marktprijs;
  3. de technische en/of technologische eigenschappen van het tweedehands aangekochte materiaal in overeenstemming zijn met de eisen van het project.
- n. De kosten voor het houden van voorlichtingsbijeenkomsten en workshops, het organiseren van thematische workshops, publiciteit (infomateriaal, beurspresentaties e.a.) en projectmanagement.

Deze opsomming is niet limitatief. Kostensoorten die niet in deze opsomming voorkomen zijn aan te merken als subsidiabel, indien deze rechtstreeks verband houden met de uitvoering van het project en voldoen aan de richtlijnen van de provincie Fryslân, en in de projectbegroting en subsidiebeschikking zijn opgenomen.

- 1.5. Uitgesloten voor een subsidie zijn de volgende kostensoorten:
  - a. Kosten waarvoor de verplichtingen zijn aangegaan voor de datum van indiening van de projectaanvraag bij Gedeputeerde Staten, met uitzondering van verplichtingen inzake besteksvoorbereiding.
  - b. Niet begrote kosten dan wel onvoldoende inzichtelijk gemaakte of ongespecificeerde kosten.
  - c. Kosten die zijn gemaakt na de in de subsidiebeschikking genoemde einddatum van het project, tenzij door Gedeputeerde Staten schriftelijk toestemming is verleend voor verlenging van de projectperiode

- d. Kosten die zijn betaald ná de periode waarin de definitieve vaststelling dient te worden ingediend.
- e. Leges-, kadaster- en financieringskosten, zoals debetrente, bouwrente, boetes, financiële sancties en gerechtskosten, kosten vergunningen, overdrachts-, taxatie- en makelaarskosten.
- f. Verrekenbare of terug te vorderen BTW.
- g. Kosten van projecten, waarbij het aantal onderaannemingsniveaus groter is dan twee of waarbij de onderaanneming ongegrond is en geen waarde toevoegt.
- h. Kosten van contracten van tussenpersonen/consulenten, waarbij de kostprijs is uitgedrukt in een percentage van het gesubsidieerde kostenbedrag.
- i. Alle overige kosten, die als niet-subsidiabel zijn aangemerkt in de subsidiebeschikking.

1.6. Inkomsten:

- a. In projecten waar alleen een subsidie wordt verstrekt in de investeringskosten, worden inkomsten die overeenkomstig de doelstelling van het project worden gegenereerd, niet in mindering gebracht op de subsidiabele kosten.
- b. Inkomsten uit desinvesteringen en uit de verkoop van immateriële activa zullen, zowel bij investeringsprojecten als bij projecten waar een subsidie in de exploitatie is verstrekt, in mindering worden gebracht op de subsidiabele kosten.

- 1.7. Gelet op de aard van het project kunnen aanvullende voorwaarden gesteld worden betreffende het al of niet subsidiabel zijn van specifieke kosten en als zodanig opgenomen worden in de subsidiebeschikking.

2. Uitvoering

De onder 2 vermelde voorwaarden zijn van toepassing op alle KOMPAS-projecten waaraan een subsidie wordt verstrekt door de provincie Fryslân, voorzover het totale investeringsniveau hoger is dan € 100 000 en op projecten met een investeringsniveau van minder dan € 100.000, die tevens een EFRO- en/of EZ/KOMPAS-bijdrage ontvangen.

- 2.1.
- a. Het projectplan dient te worden uitgevoerd overeenkomstig het ingediende, middels de subsidiebeschikking goedgekeurde, projectplan inclusief begroting en financiering.
  - b. Wijzigingen in het middels de subsidiebeschikking goedgekeurde projectplan en eventueel later hierover gevoerde correspondentie met Gedeputeerde Staten, zoals het uitvoeringsschema, de begroting, de financiering, de bestekken, de gunningswijze of de projectperiode dienen vooraf aan Gedeputeerde Staten ter goedkeuring te worden voorgelegd.
  - c. Wijzigingen en vertraging in de uitvoering van het project, waarvoor geen schriftelijke toestemming is verleend door Gedeputeerde Staten kunnen leiden tot verlaging, dan wel intrekking van de verleende subsidie.
  - e. Wanneer er sprake is van een omschrijving van werkzaamheden via een bestek, dan dienen de bestekken en de bijbehorende begroting en de voorgenomen wijze van aanbesteding tijdig voorafgaande aan de aanbesteding te worden voorgelegd aan de technisch-toezichthoudende dienst. Gedeputeerde Staten keurt de bestekken en de wijze van aanbesteden goed dan wel af, nadat zij van de technisch toezichthoudende dienst schriftelijk een advies heeft ontvangen over de bestekken, de bijbehorende begroting en de wijze van aanbesteden. Na goedkeuring door Gedeputeerde Staten kan tot aanbesteding worden overgegaan. Het is de eindbegunstigde toegestaan op eigen risico tot aanbesteding over te gaan, nadat uit overleg met de technische dienst is gebleken, dat deze Gedeputeerde Staten positief zal adviseren.)
De bestekken dienen volgens de R.A.W./STABU-systematiek te worden opgesteld.

- f. Beslissingen ten aanzien van gevolgde procedures met betrekking tot de aanbesteding, gunning, opnemings en goedkeuring van het (deel)werk en belangrijke uitvoeringsbesluiten dienen te worden goedgekeurd door Gedeputeerde Staten. De technische controle op de uitvoering van een infrastructureel werk tijdens en na afloop van een project geschiedt in opdracht van Gedeputeerde Staten door de technisch-toezichthoudende dienst.
  - g. Alle correspondentie met betrekking tot het voorgaande dient te worden gevoerd met Gedeputeerde Staten, met uitzondering van de bestekken en eventuele verschuivingen tussen infrastructurele deelwerken binnen het project waarvoor bestekken vervaardigd worden. Deze dienen aan de technisch-toezichthoudende dienst te worden voorgelegd.
- 2.2 Infrastructuurprojecten, dan wel investeringsprojecten voor zover deze betrekking hebben op de bouwsector, waarvan de totale geraamde kosten, exclusief grondaankopen en BTW, ten minste gelijk zijn aan € 5.000.000,- dienen volgens het Uniform Aanbestedingsreglement EG 1991 (UAR-EG 1991) te worden aanbesteed.
Indien de totale geraamde kosten, exclusief grondaankopen en BTW lager zijn dan € 5.000.000,- dient te worden aanbesteed volgens het Uniform Aanbestedingsreglement 1986/2000 (UAR 1986/2000), waarbij projecten met een totale geraamde kosten tussen de € 500.000,- en € 5.000.000,- volgens openbare aanbesteding of volgens aanbesteding met voorafgaande selectie dienen te worden aanbesteed.
Bij een aanbesteding van werken, waarvan de geraamde totale kosten exclusief BTW lager zijn dan € 500.000,- dienen minimaal 2 offertes te worden aangevraagd, waarbij de meest voordelige aanbidding dient te worden gegund.
- 2.3 De aanbesteding van diensten en leveringen dienen volgens de Europese voorschriften voor Aanbestedingen te worden aanbesteed indien de totale geraamde kosten exclusief BTW ten minste gelijk zijn aan € 200.000,-. Bij een aanbesteding van diensten en leveringen waarvan de geraamde totale kosten exclusief BTW lager zijn dan € 200.000,- dienen minimaal 2 offertes te worden aangevraagd, waarbij de meest voordelige aanbidding dient te worden gegund.
- 2.4 Gedeputeerde Staten kunnen aanvullende en/of afwijkende voorwaarden ter zake van de uitvoering van het project stellen.
- 2.5 Technisch toezicht:
Het technisch toezicht op de projecten wordt verricht door de Hoofdgroep Wegen en Kanalen van de provincie Fryslân.

Voor projecten die door de provincie Fryslân zelf worden uitgevoerd kunnen de provincies Groningen of Drenthe het technisch toezicht verrichten, maar ook Rijkswaterstaat Noord-Nederland of de Dienst Landelijk Gebied van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

3. Administratie en rapportageverplichtingen

- 3.1. a. Er dient in overleg met de accountant van de eindbegunstigde van het project een zelfstandige administratie te worden gevoerd, die zodanig is ingericht dat op eenvoudige wijze alle rechtstreeks aan het project toe te rekenen subsidiabele kosten en de financiering daarvan kunnen worden afgelezen, in relatie tot het middels de subsidiebeschikking goedgekeurde projectplan.

Deze projectadministratie dient tot 2013 (5 jaar na afronding van het KOMPAS-programma) zorgvuldig te worden bewaard. De eindbegunstigde blijft gedurende deze periode financieel verantwoordelijk voor eventuele onjuistheden die, in het verzoek om definitieve vaststelling van het project, door Gedeputeerde Staten worden geconstateerd nadat de definitieve vaststelling van de subsidie heeft plaatsgevonden en die van invloed zouden zijn geweest op de bepaling van het bedrag van het definitieve subsidiebedrag, indien zij voor de definitieve vaststelling bekend waren geweest bij Gedeputeerde Staten.

- b. Er dient sprake te zijn van een adequate functiescheiding met betrekking tot de uitvoerende werkzaamheden en de financiële handelingen.
- 3.2. Aan door Gedeputeerde Staten aan te wijzen personen dient, voor de controle op de besteding van de verstrekte subsidies en ook in verband met de naleving van het in deze brief gestelde, altijd:
- a. inzage te worden verleend in alle boeken en bescheiden en gelegenheid te worden geboden daarvan afschrift te nemen;
  - b. toegang te worden verleend tot alle plaatsen, niet zijnde woningen;
  - c. alle inlichtingen te worden verstrekt c.q. door de accountant of administrateur te doen verstrekken (waaronder te houden verificaties door een nader aan te wijzen accountant);
  - d. anderszins alle door hen gewenste medewerking te worden verleend.
- 3.3. a. Er behoort tenminste elke drie maanden een voortgangsrapportage te worden ingediend, betreffende de financiële voortgang in de realisatie van het project over de voorafgaande periode (zie bijlagen). De voortgangsrapportages van de stand van zaken per 1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober dienen uiterlijk 1 maand na de genoemde data bij Gedeputeerde Staten te zijn ingediend. De rapportages per 1 juli en 1 januari dienen bovendien te zijn voorzien van een beknopte inhoudelijke rapportage. Gerapporteerd dient te worden op het bijgevoegde formulier;
- b. Het in gebreke blijven van het indienen van een voortgangsrapportage kan leiden tot het stopzetten van de bevoorschotting dan wel tot intrekking of verlaging van de subsidie en terugvordering van de reeds betaalde voorschotten.

4. Bevoorschotting en definitieve vaststelling

- 4.1. De betaling van voorschotten kan slechts plaatsvinden indien aan de eisen met betrekking tot voortgangsrapportages is voldaan en er naar het oordeel van Gedeputeerde Staten van inhoudelijke voortgang van het project sprake is.
- 4.2. a. Op verzoek van de eindbegunstigde kan een eerste voorschot van 20% toegezegd en betaalbaar worden gesteld, nadat Gedeputeerde Staten van de eindbegunstigde het volgende heeft ontvangen:
  - een schriftelijke bevestiging dat met de uitvoering van het project is begonnen
  - een schriftelijke verklaring omtrent de definitieve wijze waarop de financiering is verzekerd, vergezeld van kopieën van de financieringsovereenkomsten
  - de wijze waarop in voorkomende gevallen wordt voldaan aan de gestelde aanvullende voorwaarden, zoals deze zijn opgenomen in de subsidiebeschikking.

- b. Indien het project infrastructurele werken omvat kan tot uitbetaling van het eerste voorschot worden overgegaan nadat de technisch-toezichthoudende dienst over de bestekken, de bijbehorende begroting en de wijze van aanbesteden schriftelijk een positief advies heeft uitgebracht aan Gedeputeerde Staten en de gunning van het eerste bestek heeft plaatsgevonden.
- 4.3. a. Op verzoek van de eindbegunstigde kan met behulp van het daartoe ingevulde declaratieformulier het tweede voorschot van 20% toegezegd en betaalbaar worden gesteld, indien:
- 20% van de totale subsidiabele kosten is betaald;
  - de voorschotaanvraag gelijktijdig wordt ingediend met een correct ingevulde voortgangsrapportage binnen de termijn die vermeld is in voorliggende voorwaarden voor het indienen van een voortgangsrapportage, of indien er al is voldaan aan de verplichting tot het indienen van de voortgangsrapportages.
  - bij een verzoek voor een voorschot dat een bedrag omvat van € 250.000,- of meer en overeenkomt met 20% van de toegekende subsidie, het verzoek bovendien vergezeld gaat van een accountantsverklaring, conform het bijgaande vastgestelde model (zie bijlagen).
- b. Op verzoek van de eindbegunstigde van het project kan een derde resp. vierde voorschot van elk 20% toegezegd en betaalbaar worden gesteld indien 40% resp. 60% van de totale subsidiabele kosten is betaald en bovendien aan de overige onder a. vermelde voorwaarden is voldaan.
- c. De eindbegunstigde kan door Gedeputeerde Staten worden verzocht om bij één van de voorschotverzoeken een separate accountantsverklaring, conform het bijgaande model, te overleggen.
- 4.4. a. Een verzoek om definitieve vaststelling van de subsidie van een project dient uiterlijk drie maanden na het verstrijken van de in de subsidiebeschikking vastgestelde projectperiode te worden ingediend en dient te bestaan uit:
- het verzoek tot definitieve vaststelling
  - een einddeclaratieformulier
  - een verklaring van een accountant, conform het bijgaande model, en conform de begroting opgenomen in de subsidiebeschikking.
  - een inhoudelijk eindverslag over de realisatie van het project in relatie tot de oorspronkelijke opzet en doelstellingen, alsmede met betrekking tot de invulling van de aanvullende voorwaarden, zoals deze zijn gesteld in de subsidiebeschikking. Er dient met name aandacht te worden geschonken aan de in de subsidiebeschikking vermelde output en effectindicatoren en de vereiste publiciteitsactie (zie ook onder 5.1 e.v.).
  - indien er sprake is van een haalbaarheidsonderzoek: twee exemplaren van het volledige eindrapport van het onderzoek, inclusief eventuele bijlagen.
  - bewijsmateriaal dat is voldaan aan de publiciteitseis, zoals aangegeven in artikel 5. Indien er sprake is van informatieborden dient u hiervan een foto in te sturen, waaruit blijkt dat de informatieborden zijn geplaatst.
- b. Een verzoek om definitieve vaststelling wordt slechts in behandeling genomen, onder de volgende voorwaarden:
- er is voldaan aan het in artikel 4.4.a gestelde;
  - het verzoek tot definitieve vaststelling is ingediend uiterlijk drie maanden na het verstrijken van de in de subsidiebeschikking vermelde projectperiode;
  - het project is door de eindbegunstigde gerealiseerd en/of in gebruik genomen;
  - in geval van bouw- en infrastructurele projecten: indien een verklaring aan Gedeputeerde Staten verstrekt is door de technisch-toezichthoudende dienst.

- 4.5. Op een verzoek tot definitieve vaststelling van de subsidie kan Gedeputeerde Staten afwijzend beslissen, indien:
- niet is voldaan aan één of meer van de gestelde voorwaarden;
  - blijkt dat dusdanig onjuiste of onvolledige informatie of gegevens zijn verschaft dat bij de beslissing op het verzoek om een subsidie een ander besluit zou zijn genomen indien de juiste informatie of gegevens bekend waren gemaakt.
  - er bij bouw- en infrastructuurprojecten door de technisch-toezichthoudende dienst geen goedkeuring is verstrekt.
- 4.6. De beslissing tot definitieve vaststelling van de subsidie c.q. tot bevoorschotting of voorlopige vaststelling wordt opgeschort vanaf het moment waarop een verzoek tot verlening van surséance van betaling c.q. een verzoek tot faillietverklaring bij de Arrondissementsrechtbank is ingediend, tot het moment dat op het verzoek afwijzend is beschikt of tot het moment dat een maand is verstreken na beëindiging van de surséance.
- 4.7. De subsidie kan op nihil worden vastgesteld en reeds verstrekte voorschotten worden teruggevorderd, indien de eindbegunstigde van het project een verzoek tot surséance van betaling heeft ingediend, of indien zijn faillissement is aangevraagd.
- 4.8. Bij de behandeling van het verzoek tot definitieve vaststelling van de subsidie bestaat de mogelijkheid dat overgegaan zal worden tot een verificatie-onderzoek door een door Gedeputeerde Staten aan te wijzen accountant. Aan de hand van de resultaten van dat onderzoek wordt vervolgens het definitieve subsidiebedrag vastgesteld.
- 4.9. Reeds toegezegde subsidies en voorschotten worden niet uitgekeerd en reeds uitgekeerde voorschotten kunnen terstond en zonder enige ingebrekestelling worden teruggevorderd:
- zodra de eindbegunstigde is medegedeeld dat afwijzend is beslist op een verzoek om vaststelling van de subsidie;
  - indien en voor zover de definitief vastgestelde subsidie lager is dan de som van de reeds uitgekeerde voorschotten;
  - zodra blijkt dat door de eindbegunstigde dusdanig onjuiste of onvolledige informatie of gegevens zijn verschaft, dat bij de beslissing op een verzoek om een voorschot of op de definitieve vaststelling van de subsidie, een ander besluit zou zijn genomen indien de juiste informatie of gegevens waren verstrekt.
- 4.10. a. Alle overheidsbijdragen die op het moment van indiening van het verzoek om een subsidie onvermeld zijn gebleven, zullen bij latere constatering in mindering worden gebracht op de toegekende subsidie, tenzij de onvermelde overheidsbijdragen voor de definitieve vaststelling schriftelijk gemeld zijn en alsnog door Gedeputeerde Staten zijn beoordeeld en schriftelijk goedgekeurd. Onvermelde overheidsbijdragen kunnen leiden tot intrekking of verlaging van de subsidie en/of tot terugvordering van reeds betaalde voorschotten.
- b. 4.11.a is eveneens van toepassing op aanvullende overheidsbijdragen die na de definitieve vaststelling van de subsidies worden toegekend, voor zover het projectvolume niet met een zelfde bedrag is toegenomen en hiervoor geen schriftelijke toestemming is verleend.
- 4.11. a. Het definitieve subsidiebedrag kan niet hoger worden vastgesteld dan het toegezegde bedrag in de subsidiebeschikking. Indien bij de definitieve vaststelling van het project blijkt dat de werkelijke subsidiabele kosten lager worden vastgesteld en/of de werkelijke inkomsten hoger uitvallen dan geraamd dan het in de toezegging vermelde

bedrag aan begrote subsidiabele kosten en of geraamde inkomsten, zal het definitieve subsidiebedrag naar evenredigheid worden verlaagd.

Indien deze vaststellingswijze ertoe leidt dat de totale werkelijke financiering hoger is dan de totale werkelijke kosten, zal het definitieve subsidiebedrag als restfinanciering worden vastgesteld (i.c. verlaagd), tenzij hiertegen overwegende bezwaren zijn en de regelgeving het toelaat.

- b. Indien de subsidie is toegekend op basis van een aandeel in het exploitatietekort dan is de subsidie een aandeelfinanciering ten opzichte van de aanspreekbare partijen. Ten opzichte van financieringssubsidies van onbekenden, zoals verwachte inkomsten uit de markt, heeft de provinciale bijdrage een tekortkarakter. Bij een gemengde financiering met deels subsidies van projectparticipanten en deels verwachte inkomsten uit de markt, wordt het tekort van het project als geheel bepaald en vervolgens naar rato aan de financieringsparticipanten toegerekend.

5. Publiciteit

- 5.1. In alle externe communicatie omtrent het project dient te worden vermeld dat het project mede mogelijk gemaakt is door de provincie Fryslân. Er dient minimaal eenmaal gepubliceerd te worden welke subsidies voor de uitvoering van het project beschikbaar zijn gesteld.
- 5.2. Bij projecten, waarvan de kosten hoger zijn dan € 1.000.000,- dienen informatieborden te worden geplaatst. Op de informatieborden dient te worden vermeld:

**DIT PROJECT WORDT MEDEGEFINANCIERD DOOR DE
PROVINCIE FRYSLÂN**

6. Correspondentieadres

Alle correspondentie met betrekking tot een project, waarvoor een beschikking is afgegeven, dient u te richten aan Gedeputeerde Staten van Fryslân, t.a.v. Projecten Beheer Unit KOMPAS, Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden, onder vermelding van het projectnummer en de specifieke projectnaam.

Correspondentie met betrekking tot subsidieaanvragen kunt u richten aan: Gedeputeerde Staten van Fryslân, t.a.v. Secretariaat Kompas, Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden

Nota nr. 18088

Classificatienr. -1-857-3 -1.731.212 BTB

Pagina 1

Datum 7 september 2001
 Dienst Stadsontwikkeling
 Afdeling projecten
 Opsteller
 Telefoon

Datum
 Paraaf
 afd. hoofd
 controller 11/09/01
 directeur 11/9

Onderwerp

STIMULEREN VAN DE WATERGEBONDEN TOERISME EN RECREATIE IN DE BINNENSTAD

Inhoudsopgave

Advies opsteller
 Motivering opsteller
 Persbericht

Pagina

2
 Nee

Ingewonnen adviezen:

Bijlage(n): 1

Procedure

Advies secretaris: conform advies
 zie opmerkingen pag. ....

	openbaar	niet-openbaar	datum
Agenda	X		18 sept
Circuleren			

Burgemeester en Wethouders
 akkoord bespreken

Burgemeester /

Commissiebehandeling:

So tk

datum
 16/10

Wethouders:
 Bilker /

B&M

21/11

Brok /

De Haan /

Hafkamp /

Raadsbehandeling Ja
 Begrotingswijziging Ja
 Evaluatie Ja
 Inspraakprocedure Ja
 Facilitaire ondersteuning Ja

Waanders /

Kopie aan:

Ter afdoening aan:

Advies:

het college besluit:

1. Kennis te nemen van het programma van maatregelen, gericht op het stimuleren van de watergebonden recreatie en toerisme in de binnenstad, zie paragraaf 2, te realiseren in de periode 2002 tot en met 2004;
2. Kennis te nemen van de Kompasaanvraag Leeuwarden Stad van Water en Cultuur, in het bijzonder bijlage B1 (projectvoorstel);
3. Deze nota en de kompasaanvraag ter informatie voor te leggen aan de Commissie Bestuur en Middelen en Stadsontwikkeling;
4. In te stemmen met het verkennen van subsidiemogelijkheden (Kompas voor het noorden en Cofinanciering projecten Provincie Fryslân) en een definitief standpunt in te nemen over de cofinanciering van het gemeentelijk aandeel in de kosten van de uitvoering van de maatregelen en een mogelijke bijdrage uit het SIOF, nadat de uitkomst van het subsidietraject bekend is.
5. Dat een nader advies over één maand volgt, waarin de financiële consequenties voor het geheel van gemeentelijke bijdragen in verband met de Kompasaanvraag inzichtelijk worden gemaakt.

Motivering:

1. Inleiding / Inbedding onderhavige nota in andere projecten¹

Leeuwarden heeft in toeristisch opzicht veel te bieden. Met name de binnenstad heeft met het aanwezige water, het grote aantal monumenten, musea en andere culturele instellingen veel potentie. De toerist van nu stelt hoge eisen aan kwaliteit van het aanbod en wenst diversiteit. Het economisch belang van toerisme is manifest. De werkgelegenheid in de sector is nationaal gezien de laatste jaren bovengemiddeld gestegen. Naast de directe effecten op de werkgelegenheid in de toeristische sector zelf is er sprake van effecten in aanverwante sectoren zoals detailhandel. Behalve van economisch belang is toerisme een middel om een stad aantrekkelijker te maken. Toeristische voorzieningen dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit van

---

¹ Zie voor geheel aan watergebonden plannen in en gerelateerd aan de binnenstad de bijlage Kompasaanvraag Leeuwarden Stad van Water en Cultuur - Bijlage B1. Het betreft een projectvoorstel opgesteld door provincie, Wetterskip Fryslân en gemeente met daarin een samengevoegd geheel van elkaar versterkende projecten (infrastructurele en recreatieve projecten). De directe relatie tussen de verschillende projecten staat beschreven in deze bijlage.

de woon- en werkomgeving en zorgen daarmee voor een goed leef- en vestigingsklimaat. Daarmee wordt tegelijkertijd duidelijk dat toeristische voorzieningen ook van belang zijn voor de eigen inwoners. Bovendien levert toerisme een belangrijke bijdrage aan imago en uitstraling van een stad.

Het toeristisch imago van Leeuwarden is in verhouding tot hetgeen de stad te bieden heeft verre van optimaal. Van de fysieke aanwezigheid van het water wordt te weinig gebruik gemaakt als het gaat om sfeer, aantrekkelijkheid en activiteiten.

De wens om het water meer optimaal te gebruiken wordt nog versterkt door het gegeven dat Leeuwarden fungeert als "schakel" tussen twee belangrijke watersportgebieden: het Fries Merengebied en het Lauwersmeergebied. De bereikbaarheid van Leeuwarden zal de komende jaren verbeteren door het realiseren van de staande mast route, de middelseerûte, de kleiroute, de opwaardering van de oostelijke routes richting Leeuwarden (Bonke) en het opwaarderen van de Wirdumervaart. Met name de oostelijke staande mastroute en Middelseerûte zorgen voor een directe en snellere verbinding met het Friese Merengebied. De vaartijd met Sneek wordt bijvoorbeeld met de helft bekort. Daarnaast ontstaat er een aantrekkelijk toervaartnet. Het project de Middelseerûte is een van de eerste projecten dat volgens de huidige planning, in het kader van het **Friese Merenproject**, zal worden uitgevoerd. Met name het al dan niet beweegbaar kunnen maken van de Prins Hendrikbrug en het baggeren en op diepte brengen van de vaarwegen, spelen een cruciale rol. Met de uitvoering van het project "Leeuwarden Stad van Water en Cultuur" wordt reeds invulling gegeven aan een aantal maatregelen dat is voorzien in het Friese Merenproject, traject J². Dit project moet derhalve worden beschouwd als een eerste fase van de uitvoering van traject J.

Al deze ontwikkelingen zullen het aantal vaarbewegingen richting Leeuwarden vergroten, maar duidelijk is dat de huidige voorzieningen ontoereikend zullen zijn om deze groeiende stroom een goede ligplaats met voorzieningen te bieden. De inzet van de projecten is er dan ook op gericht om de verwachte groei van het aantal watersporters tijdig op te kunnen vangen, teneinde optimaal te kunnen profiteren van de economische effecten. Tegelijkertijd wordt er voor gezorgd dat het aantrekkelijk wordt voor de pleziervaarder

---

² Het traject J betreft:

- museumhaven ; aanlegvoorzieningen bij Beursplein; voorzieningen chartervaart bij Prins Hendrikbrug; verbeteren voorzieningen watersporters Prinsentuin ; uitdiepen Stadsgrachten (incl. Zuidergracht) ; uitdiepen Willemskade Noord en Zuid ; voorzieningen in binnenstadsgrachten voor kleine watersport ; aanlegvoorzieningen aan de Westerkade; bevaarbaar maken grachten Leeuwarden voor rondvaartboten.

om langer in de stad en omgeving te verblijven door middel van attracties.

Versterking van de toeristisch recreatieve infrastructuur draagt bij aan de realisering van het strategische doel van de binnenstadsaanpak: versterking van de kwaliteit, de aantrekkingskracht, de toeristisch (economische) potenties en de regionale positie van Leeuwarden als provinciale hoofdstad in het algemeen en de Leeuwarder binnenstad in het bijzonder. Voor het trekken van de toerist om daarmee de werkgelegenheid in de toeristische sector en daarvan afgeleid ook de detailhandel en horeca te vergroten wordt gebruik gemaakt van twee speerpunten van de stad:

- de historische binnenstad en,
- het water in de stad en het water in verbinding met het buitengebied.

In december 1997 heeft de gemeenteraad de Kadernota project **Binnenstad Nieuwe Stad** vastgesteld als uitgangspunt voor een integrale aanpak van de binnenstad. In de kadernota is een samenhangend pakket van maatregelen geformuleerd, gericht op een duurzame kwaliteitsverbetering cq -impuls teneinde te komen tot een aantrekkelijk, leefbare en concurrerende binnenstad. De integraliteit komt mede tot uitdrukking door het onderscheid in plannen met betrekking tot investeringen, beheer, beleidsopstelling dan wel stimulering van activiteiten.

De sterke punten in en van de binnenstad, zoals de aanwezigheid van water en de cultuurhistorische omgeving, worden hierbij benut (zie de speerpunten).

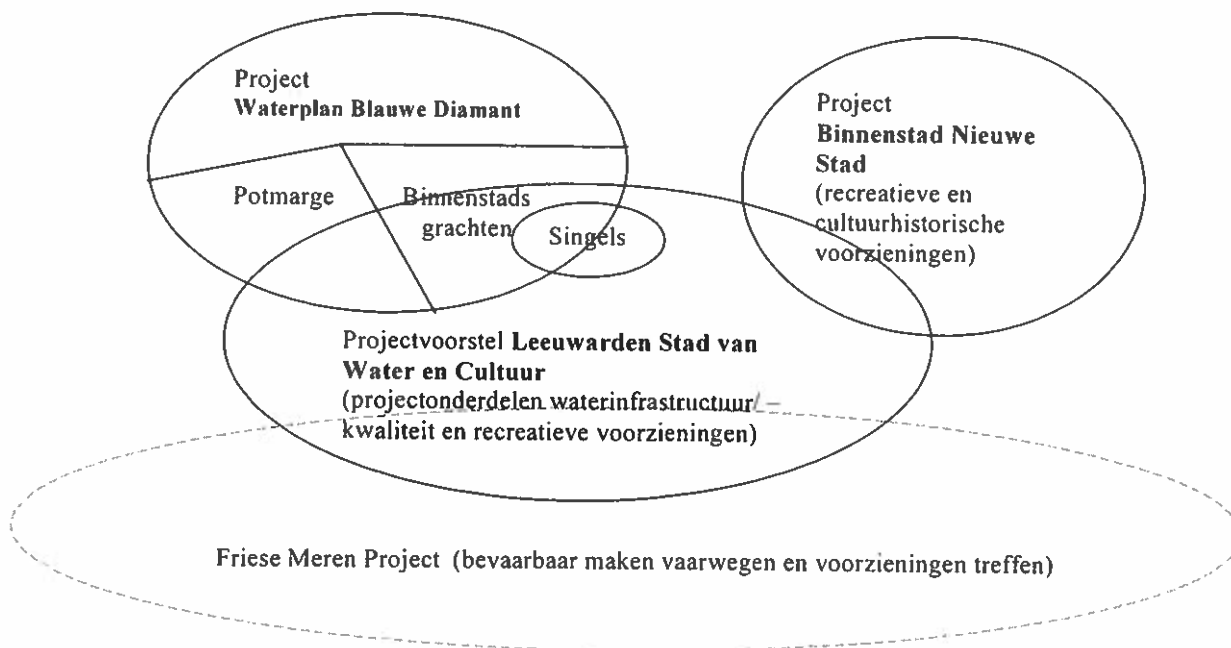
In juni 1999 heeft de raad de nota "Werken aan toerisme" vastgesteld. In deze nota is op basis van de uitgangspositie van Leeuwarden, op basis van trends en ontwikkelingen binnen de toeristische sector en op basis van reacties uit de toeristische sector een uitvoeringsgericht activiteitenplan opgenomen. In de nota is prioriteit gelegd bij de binnenstad.

Een ander project om de speerpunten gestalte te geven is het Waterplan Leeuwarden: **De Blauwe Diamant**. Dit plan richt zich op de (verborgen) waarden van het water. Het water in de stad wordt benaderd als sociaal-economische factor. Een factor die benut en gebruikt moet worden voor de ontwikkeling van nieuwe en economische impulsen. Het plan is een initiatief van de gemeente Leeuwarden, de Provincie Fryslân en de Wetterskippen Fryslân, Lauwerswâlden, De Waadkant en Marne Middelsee. Het Waterplan De Blauwe Diamant is een lange termijnplan waarvan op korte termijn resultaat merkbaar moet zijn. Twee uitgewerkte onderdelen van de "De Blauwe Diamant" zijn de projecten **Binnenstadsgrachten en Potmarge**.

Het project binnenstadsgrachten is gericht op het verbeteren van de waterkwaliteit en het beter benutten van

de ruimtelijk, ecologische, esthetische en economische potenties van het stedelijk watersysteem. De Potmarge vormt de verbinding tussen Binnenstad en Buitengebied en zal geleidelijk worden omgebouwd tot 'de tuin van Leeuwarden' waarbij een nieuwe invulling wordt gegeven aan de historische relatie met de binnenstad.

Samenhang projecten schematisch weergegeven:

De gemeente heeft vanaf 1998 tot en met heden reeds ongeveer f 30 miljoen geïnvesteerd in herinrichting van de binnenstad. Daar komen op korte termijn investeringen door gemeente en derden bij van ongeveer f 15 miljoen ten aanzien van waterkwaliteit, baggeren en saneren van riooloverstorten in de binnenstadsgrachten en singels. Bovendien wordt geïnvesteerd in de historische verbinding tussen binnenstad en landelijk gebied, de Potmarge. Het betreft waterkwaliteit en rioolinfrastructuur en recreatieve voorzieningen in en rond de Potmarge van ongeveer f 10 miljoen. Het is nu tijd om vruchten te plukken van deze investeringen. Door recreatie en toerisme te bevorderen zullen de bijbehorende economische impulsen ten goede komen aan de stad.

De maatregelen in onderhavige nota maken onderdeel uit van veelomvattend integraal project. Daarin ligt de kracht van het project. Op verschillende fronten en niveaus wordt in de stad gewerkt om de binnenstad aantrekkelijker en leefbaarder te maken voor bewoners, bedrijven en bezoekers. Door deze activiteiten te combineren kunnen in een relatief kort tijdsbestek veel voorzieningen worden getroffen.

2. Uitvoering maatregelen

In het kader van de uitvoering van het project Binnenstad Nieuwe Stad is een aantal van de maatregelen in de nota Toerisme nader uitgewerkt. Het betreft maatregelen die een relatie hebben met het water in de binnenstad. De maatregelen hebben betrekking op de kwaliteitsverbetering van de huidige voorzieningen voor de watersport, de aanleg van een charterhaven, en de realisering van toeristische attracties zoals een museumhaven. Het geheel aan maatregelen staat beschreven in de notitie Stimuleren van de waterrecreatie in de binnenstad van Leeuwarden (deze notitie is bijgevoegd).

De maatregelen zijn een logisch vervolg op de infrastructurele investeringen in de binnenstadsgrachten en singels zoals saneren en baggeren.

De uitvoering van de (recreatieve) maatregelen is gespreid over de jaren 2002, 2003 en 2004. Bij het opstellen van de planning van de uitvoering is aansluiting gezocht met de realisering van andere projecten in de binnenstad en de snelheid waarmee de onderdelen in uitvoering gebracht kunnen worden. Daarom zijn de maatregelen in de onderstaande tijdsplanning geplaatst (zie tabel), op volgorde van uitvoeringsjaar. De projectonderdelen zijn kort omschreven, met de geraamde investering. De coördinatie van de uitvoering van het geheel van projecten ligt bij het projectbureau Binnenstad Nieuwe Stad.

Opgemerkt dient te worden dat de onderdelen F en G nog een uitgebreide voorbereidingstijd vergen. Dit in verband met voorbereiding en aansluiting op randvoorwaardelijk eerder uit te voeren werk (het uitdiepen van een gracht moet geschieden voor de aanleg van steigers- dit speelt ter hoogte van de Willemskade³). Maar voorbereidingstijd is bovendien nodig voor het onderzoeken van de mogelijkheden om te komen tot cofinanciering door private partijen. Streven blijft realisatie uiterlijk in 2004, in verband met de planningseis die gesteld wordt vanwege de verwachte Kompassubsidie (zie paragraaf 3), die anders teruggedraaid wordt.

Projectonderdelen Stimuleren van de watergebonden recreatie en toerisme in de binnenstad:

	Maatregel	Inves- tering
A.	Charterhaven Westerkade	180.000
	De bruine vloot is voor Leeuwarden een aanwinst voor het cultuurhistorisch stadsbeeld en is van belang voor	

³ Financiering voor infrastructurele maatregelen randvoorwaardelijk voor de (recreatieve) maatregelen in deze nota maakt geen onderdeel uit van deze nota. Dat is onderdeel van het project Binnenstadsgrachten in het kader van de Blauwe Diamant.

	de toeristische markt. Deze vorm van toerisme groeit en vraagt om kwalitatief goede voorzieningen. De bedoeling is een voorziening te treffen speciaal voor de chartervaart, niet langer tussen de kleinere pleziervaart. Ook de vraag naar winterligplaatsen wordt in voorzien. De locatie is in eerste instantie (vanwege de reeds op diepte zijnde singel) aan de Westerkade, later ook aan de Willemskade (eerst op diepte brengen).	
	Uitvoering start:	2002
	Uitvoering gereed:	2002
B.	Sanitaire voorzieningen jachthaven verbeteren en spreiden: Prinsentuin en Westerkade	1.500.000
	De sanitaire voorzieningen voor de watersport dienen verbeterd te worden en zullen worden verspreid over twee locaties, Prinsentuin en Westerkade, dichterbij de afmeerplek.	
	Uitvoering start:	2002
	Uitvoering gereed:	2003
C.	Steigers Prinsentuin/ Westerplantage/ Westerkade	1.000.000
	Om de Prinsentuin te ontzien (overhangende bomen, grasoevers), worden afmeermogelijkheden aangebracht met electriciteitsvoorzieningen aan de noordwestelijke singels.	
	Uitvoering start:	2002
	Uitvoering gereed:	2003
D.	Bilgewaterstation	25.000
	Een extra station voor de inzameling van afvalwater van de recreatievaart wordt geplaatst.	
	Uitvoering start:	2002
	Uitvoering gereed:	2003
E.	Bewegwijzering Binnenstadsgrachten en singels	100.000
	Aanduiding van de voorzieningen bereikbaar vanaf het water wordt belangrijk bij het intensiever gebruik van het water. Bijvoorbeeld de gescheiden aanlegplaatsen voor chartervaart en pleziervaart kan worden aangegeven.	
	Uitvoering start:	2003
	Uitvoering gereed:	2003
F.	Uitdiepen Zuiderstadsgracht ten westen van Prins Hendrikbrug	1.100.000
	Om de charter- en museumschepen te kunnen huisvesten in de Zuiderstadsgracht moet de gracht op diepte gebracht worden.	
	Uitvoering start:	2003
	Uitvoering gereed:	2003
G.	Charterhaven Willemskade	595.000
	Na het uitdiepen van de Zuiderstadsgracht bij de Willemskade wordt de charterhaven uitgebreid.	
	Uitvoering start:	2003
	Uitvoering gereed:	2003
H.	Museumhaven	650.000
	De haven wordt ingericht met traditionele (bedrijfs)vaartuigen, een prachtige aanvulling op het historische stadsbeeld van Leeuwarden. De locatie aan	

	de Willemskade (twee zijden van de Pr. Hendrikbrug) zal geleidelijk volgroeien tot ongeveer 20 schepen. Er zal natuurlijk aandacht zijn voor het educatieve doel van de historisch ingerichte haven. De schepen zullen meestal particulier beheerd worden en een aantal kunnen een economische functie krijgen (rondvaarten, horeca). De waterweg dient op diepte gebracht te worden.	
	Uitvoering start:	2003
I.	Aanleg passantenhaven en aanlegvoorzieningen rondvaartboten Stoombootkade	55.000
	Aan de kade Nieuweweg wordt een aanlegplaats voor passanten aangelegd, die een kort bezoek willen brengen aan de binnenstad. Aan de kade bij het Beursplein komen aanlegvoorzieningen voor rondvaartboten. Een locatie dichtbij openbaar vervoer (bus- en NS-station).	
	Uitvoering start:	2004
	Uitvoering gereed:	2004
	Kosten totaal:	5.205.000
	Financiering:	Zie paragraaf 3

3. Kosten en financiering

In de notitie Stimuleren van de watergebonden recreatie en toerisme in de binnenstad is een voorlopige raming gegeven van de hoogte van de investeringen. Deze worden geraamd op f 4.105.000,- totaal. Hierbij opgeteld moet worden de investering voor het uitdiepen van het deel van de Zuiderstadsgracht ten westen van de Prins Hendrikbrug, een bedrag van f 1.100.000,-. De totaalinvestering is daarmee f 5.205.000,-.

SIOF

Bij het opstellen van het MOP is de nota Werken aan Toerisme destijds wel inhoudelijk meegenomen, maar concrete investeringsbedragen waren nog niet bekend. Ook bij het opstellen van het investeringsprogramma voor de Binnenstad en het vaststellen van de reservering in het SIOF voor het project Binnenstad Nieuwe Stad zijn om dezelfde reden deze investeringen niet meegenomen. Dat betekent dat er voor de uitvoering van de maatregelen tot nu toe geen middelen zijn gereserveerd in het SIOF. Op 31 augustus zijn de aanvragen SIOF Binnenstad Nieuwe Stad en Toerisme ingediend.

Externe financiering

Voor de uitvoering is zeer actief gezocht naar mogelijkheden van externe financiering. In dat kader wordt voorgesteld een beroep te doen op Cofinanciering door de provincie en Kompas voor het Noorden.

Kompas voor het Noorden.

In de Kompasaanvraag Leeuwarden Stad van Water en Cultuur - Bijlage B1 is de samenhang met de uitvoering van andere plannen in en om de binnenstad, alle in verband met water, aangegeven.

Teneinde een beroep te kunnen doen op Kompas is een goed gefundeerd onderling samenhangend pakket van maatregelen opgesteld. Plannen van provincie, Wetterskip Fryslân en gemeente (project Binnenstad Nieuwe Stad en nota Toerisme) zijn samengevoegd, gericht op de integrale aanpak van het water in en om de binnenstad (kortweg gezegd infrastructurale en recreatieve maatregelen). Het samenhangende pakket draagt door zijn integrale benadering bij aan de gewenste structuurversterking en verbetering van de aantrekkingskracht van de binnenstad. Het op deze wijze presenteren van de Kompasaanvraag laat zien dat voor het bereiken van de doelstellingen binnen de gewenste termijn externe financiering onmisbaar is.

In de Kompasaanvraag wordt uitgegaan van een bijdrage van f 3 miljoen voor de realisering van het *totaal* aan recreatieve maatregelen in de binnenstadsgrachten en singels, ten op zichte van een totale investeringssom op dit onderwerp van circa f 9 miljoen; dit is ca 33 %. De investeringen *enkel* in de recreatieve maatregelen in onderhavige nota (gebaseerd op de notitie Stimuleren van de watergebonden recreatie en toerisme in de binnenstad) bedragen f 5.205.000,-. De Kompasbijdrage is op minimaal f 1 miljoen geraamd voor onderhavige onderdelen.

De Kompasaanvraag en het bijbehorende projectplan Leeuwarden Stad van Water en Cultuur is op 30 augustus ingediend bij de provincie Friesland.

Cofinanciering Provincie Fryslân.

In het kader van de Cofinanciering Provincie Fryslân zijn middelen gereserveerd voor de cofinanciering van uitvoering van projecten die kompaswaardig zijn. Het voorstel is een bijdrage van f 1 miljoen te vragen uit de Cofinanciering Provincie Fryslân, als externe financiering naast de Kompasbijdrage.

Interne financiering

Hiervoor is al gesteld dat er voor de uitvoering van de nota Werken aan toerisme in de binnenstad geen gemeentelijke middelen zijn gereserveerd tot heden. In augustus 2001 is de MIP aanvraag Toerisme wel ingediend die bij de begroting behandeld zullen worden in oktober. Hier maken de maatregelen uit onderhavige nota deel van uit. Ook is op 31 augustus een SIOF bijdrage Toerisme gevraagd. In de inleiding is al ingegaan op het belang van toerisme voor het economische functioneren van de binnenstad en de

bijdrage van voorzieningen en attracties voor de aantrekkingskracht van de binnenstad.

In het kader van de voorbereiding van de Perspectief 2002 is voor een reservering in het SIOF voor toerisme een MIP-formulier ingevuld. Deze aanvraag wordt dit najaar meegenomen in de afweging van toedeling van middelen in het SIOF. De aanvraag betreft een bedrag van f 2.105.000,-, maar maakt ook hier deel uit van een groter geheel van maatregelen uit te voeren tot en met 2010 (totaal waterprojecten MIP toerisme +/- f 14 miljoen).

Mede gezien het nog te doorlopen traject richting Kompas voor het noorden en Cofinanciering Provincie adviseer ik u eerst de uitkomst van de subsidie aanvragen af te wachten en een definitief standpunt over de cofinanciering van het gemeentelijk aandeel in de kosten van de uitvoering van maatregelen en een mogelijke bijdrage uit het SIOF, daarvan af te laten hangen.

4. Procesvoortgang

De Kompasaanvraag Leeuwarden Stad van Water en Cultuur met het geheel aan samenhangende maatregelen met betrekking tot het water in de binnenstad is op 30 augustus ingediend. Na de beschikking van de subsidiegever stellen de participerende partijen voor haar eigen projectonderdelen het definitieve financieringsvoorstel op. Hierna zullen de projecten uitgevoerd worden in de periode 2002 tot en met 2004.

De SIOF aanvraag Toerisme is op 31 augustus ingediend. In het najaar worden de projecten bepaald die in aanmerking komen voor een reservering in het SIOF.

Onderhavige nota Stimuleren van de watergebonden recreatie en toerisme in de binnenstad Leeuwarden wordt inhoudelijk vastgesteld door het college op 18 september. Het standpunt over de cofinanciering van het gemeentelijk aandeel in de kosten van de uitvoering van de maatregelen en een mogelijke bijdrage uit het SIOF zal worden ingenomen nadat de uitkomst van het subsidietraject bekend is. Uitvoering van de plannen is in 2002- 2004.

Bijlagen:

1. Notitie Stimuleren van de waterrecreatie in de binnenstad van Leeuwarden
2. Kompasaanvraag geheel aan waterinvesteringen binnenstad Leeuwarden met de bijlage B1 bij Kompasaanvraag: projectvoorstel Leeuwarden Stad van water en cultuur.
3. Kaartje van alle voorzieningen

Subsidieaanvraagformulier KOMPAS-programma 2000-2006

bestemd voor EFRO en EZ/KOMPAS

Het aanvraagformulier dient te worden ingevuld met behulp van de bijbehorende handleiding.
In de handleiding wordt dezelfde volgorde gehanteerd als in het subsidieaanvraagformulier.

Deel 1: Algemene Gegevens

1. Projectnaam:

Leeuwarden Stad van Water en Cultuur

2. Gegevens aanvrager

Naam projectindiener:

Gemeente Leeuwarden in samenwerking met Wetterskip
Fryslân

Postadres:

Postbus 21000

Bezoekadres:

Oldehoofsterkerkhof 2

Postcode en Plaats:

8900 JA Leeuwarden

Contactpersoon:

controller

Functie:

Telefoonnummer:

Faxnummer:

E-mail:

leeuwarden.nl

Rechtsvorm:

publieke organisatie

Ingeschreven in het Handels-/Stichtingenregister
van de KvK te:

Groningen

Leeuwarden

Meppel

n.v.t.

Onder nr.:

Wordt het project door uzelf uitgevoerd?

ja (ga verder met vraag 4)

nee (ga verder met vraag 3)

3. Gegevens projectuitvoerder

Naam:

Postadres:

Bezoekadres:
Postcode en Plaats:
Contactpersoon:
Telefoonnummer:
Faxnummer:
E-mail:
Rechtsvorm:
Indien u wel gebruik maakt van een projectuitvoerder, maar deze nog niet heeft, op welke wijze wilt u de uitvoerder van het project gaan verwerven en aanstellen?

Het project wordt onder regie van verschillende projectleiders afkomstig van het Wetterskip Fryslân en de gemeente Leeuwarden uitgevoerd.

4. Algemene projectgegevens

Het project wordt ingediend onder het volgende deelprogramma / maatregel van het KOMPAS

(zie bijlage A.1.):

Deelprogramma:

Maatregel:

Stedelijke Centra

S 4.1

Deel 2:   *Inhoudelijke Projectgegevens*

1.a Inhoud van het project:

Het project "Leeuwarden Stad van Water en Cultuur" benut de potenties van de cultuur-historische waarden van de binenstad van Leeuwarden, waarbij bijzondere aandacht is voor de grachten en andere waterhistorische elementen zoals kademuren en bierkelders. Het project kan worden beschouwd als een viertrapsraket:

* fase 1 is de inventarisatiefase van watergerelateerde deelprojecten die tot een versterking leiden van het verblijfsklimaat en de recreatieve faciliteiten van de Leeuwarder binnenstad. Deze fase is grotendeels afgerond en heeft geleid tot een aantal projectvoorstellen;

* fase 2 is het geschikt maken van het water van de grachten en singels voor deze nieuwe gebruiksmogelijkheden. Dit betekent het verbeteren van de waterkwaliteit en het verwijderen van blokkades die de doorvaart belemmeren;

* fase 3 is het aanleggen van een breed scala van watergebonden recreatieve voorzieningen en verblijfsplekken;

* fase 4 is het verder uitbouwen van de mogelijkheden door particuliere investeerders.

1.b Doelstellingen van het project:

De doelstelling van dit project is de versterking van de toeristische/economische potentie van de stad Leeuwarden en daarmee bij te dragen aan de operationele doelstelling: toename van het aantal toeristen met 100.000 in 2005 (van 250.000 naar 350.000 per jaar). De middelen die daarvoor gebruikt worden bestaan uit het benutten van de cultuurhistorische binnenstad, het gebied van het rijksmonumentale riviertje de Potmarge en het element water in deze in elkaar overlopende gebieden. Daarmee wordt ook bijgedragen aan de doelstellingen van een tweetal andere projecten Binnenstad Nieuwe Stad en De Blauwe Diamant. Hoofddoel van het project

Binnenstad Nieuwe Stad is te komen tot een schone, aantrekkelijke, leefbare en concurrerende binnenstad. Het plan De Blauwe Diamant richt zich op de (verborgen) waarden van het water. Het water in de stad wordt benaderd als sociaal-economische factor. Een factor die benut en gebruikt moet worden voor de ontwikkeling van nieuwe en economische impulsen.

De te treffen maatregelen zijn erop gericht de kwaliteit van de Leeuwarder Binnenstad c.a. te vergroten en daarmee de toeristische en economische potentie te verhogen. Het element dat met name kwalitatief verbeterd wordt is het historisch aanwezige water in de binnenstad met als doel meer mogelijkheden te bieden voor de toerist en recreant. Bijzonderheid hierbij is de grote diversiteit van watergebonden stedelijke ruimtes op korte afstand van elkaar: de intieme stadsgrachten, de bredere singels met een bruine vloot, de oude dwingers met romantische waterpartijen, en de historische Potmarge waarlangs het buitengebied ver de stad binnendringt.

1.c Reden voor het project:

Geconstateerd moet worden dat nu de tijd rijp is voor een ingrijpende verbetering van de benutting van het binnenstedelijke water in Leeuwarden. Er lopen meerdere zaken zoals:

- a) herstellen van de kademuren in de binnenstad zodat deze weer optimaal benut kunnen worden, er is hier sprake van achterstallig onderhoud, de restauratie geschiedt wel zodanig dat de kademuren weer in de oorspronkelijke staat worden gebracht;
- b) de concept provinciale nota toerisme waarin meer aandacht gevraagd wordt voor kwalitatieve verbeteringen van toeristisch/recreatieve voorzieningen, stedelijk water dat meer functies moet krijgen evenals stedelijke groen;
- c) de nota Belvedere waarin wordt aangegeven dat cultuurhistorische waarden van gebieden en steden optimaler benut kunnen worden terwijl de oorspronkelijkheid bewaard blijft;
- d) het realiseren van schoon water in de binnenstadsgrachten is onderwerp van een Interreg-aanvraag. Internationaal is er belangstelling voor de wijze waarop dit in de Leeuwarder binnenstad gerealiseerd wordt;
- e) in het Fries merenproject wordt de verbetering van de watersportkernen waaronder Leeuwarden als een van de prestaties genoemd;
- f) de Middelseeroute en Staande Mastroute zorgen voor een snellere verbinding van en naar het Friese Merengebied.

Deze zaken liggen in elkaars verlengde of versterken elkaar. Door de combinatie van diverse elementen, waar ook verschillende geldstromen voor benut kunnen worden is het mogelijk de randvoorwaarden te creëren om te komen tot een kwaliteitsslag waarmee de stad (watersport)toeristen kan trekken en daarmee bij kan dragen aan de versterking van de ruimtelijk-economische structuur en werkgelegenheidssituatie.

De nadruk ligt op de benutting van de cultuurhistorische binnenstad en sluit daarmee aan op maatregel S 4.1: Het aantrekkelijk houden/maken van het openbaar gebied van de noordelijke stadscentra met behoud/versterking van de cultuurhistorische waarden.

De totale investeringen zijn gezien de aard van de investeringen zodanig dat ze niet alleen met gemeentelijke- waterschaps- en specifieke rijksmiddelen gefinancierd kunnen worden. Derhalve wordt een beroep gedaan op de KOMPAS-middelen.

Uitgebreide projectomschrijving bij het subsidieaanvraagformulier voegen, genummerd bijlage B.1.
Overige stukken, zoals onderzoeksrapporten, besluiten, enz. toevoegen, genummerd bijlage C.1.

2. Gereedheid en duur van het project

Het project is:

- uitvoeringsgereed
 verdere uitwerking is noodzakelijk, n.l.:
aantal procedures moet worden doorlopen
verdere uitwerking tot besteksgereede plannen
besluitvorming over financiering

De startdatum van het project is:

1-9-2001

De einddatum van het project is:

31-12-2004

Vraagt u over de gehele periode subsidie?

- ja
 nee, over de periode:

tot:

3. Zelfstandig of een onderdeel van een groter geheel

Maakt het project deel uit van een groter geheel?

- nee
 ja, n.l.:
Het project is zelfstandig onderdeel van het Waterplan De Blauwe Diamant en heeft raakvlakken met de projecten Binnenstad Nieuwe Stad en het Cultureel Kwartier

4. Type subsidie

De aanvraag betreft een:

- subsidie in de investeringskosten
 subsidie in de exploitatiekosten

5. Eigendom

De subsidie wordt ingezet in een:

- publiek eigendom
 privaat eigendom
 anders, n.l.:

6. Projectorganisatie

Hoe is het project organisatorisch opgezet?

De gemeente Leeuwarden vraagt de subsidie aan voor het gehele project en bewaakt het totale project. Voor onderdelen van het project zijn projectleiders aangewezen: Het Wetterskip Fryslân is projectleider van het subproject WaterKwaliteit Binnenstadsgrachten en Singels. De Gemeente Leeuwarden is verantwoordelijk voor het treffen van de toeristisch recreatieve voorzieningen in de Binnenstad en de Potmarge. Onderdelen van het project zijn afkomstig uit het waterplan de Blauwe Diamant. Voor de bewaking en voortgang van de uitvoering van de ideeën en plannen uit de Blauwe Diamant is een stuurgroep bestaande uit bestuurders van de provincie Fryslân, de Waterschappen en de Gemeente Leeuwarden ingesteld.

7. Projectmanagement, voorbereiding en toezicht

Hoe worden projectmanagement en voorbereiding en toezicht uitgevoerd?

- in eigen beheer
 extern, door derden

8. Geografisch gebied

Het project speelt zich af in de volgende gemeente(n) (zie bijlage A.2.):

Gemeente Leeuwarden

9. Effecten

Wat zijn de verwachte effecten, uitgedrukt in indicatoren?

a. kwalitatieve effecten:

Kwalitatieve effecten:

1. Op de kaart zetten van Leeuwarden als stad van water en cultuur.
2. Beter investeringsklimaat voor ondernemers in m.n. recreatieve en toeristische sector.
3. Verbetering toegankelijkheid over water voor de watersporttoerist.
4. Terugbrengen en vergroten van de aantrekkelijkheid van de cultuurhistorische binnenstad.
5. Verbetering van de openbare ruimte met bijzondere aandacht voor de binnenstadsgrachten, singels en Potmarge.
6. Vergroten aantrekkelijkheid bezoekers, recreanten en toeristen.
7. In zijn algemeenheid verbetering van het vestigingsklimaat voor bedrijvigheid en wonen.

b. kwantitatieve effecten (indicatoren)
(zie bijlage A.3.):

Output:

Projectonderdelen met cultuurhistorisch karakter:

- * In dit project wordt 1,5 ha historisch groen in de stad hersteld.
- * Binnenstedelijke elementen met monumentale cultuurhistorische waarden (grachten en singels) over een lengte van ca. 2.750 meter worden aangepakt.

Gecreëerde en verbeterde voorzieningen in de stad:

- * 600 m hoge steigers langs grachten
- * 10 ligplaatsen kleine recreatievaart
- * 14 ligplaatsen charterschepen
- * 10 in- en uitstap voorzieningen voor kano's
- * 2 nieuwe sanitaire voorzieningen met toiletten/douches en warmwatervoorzieningen

Verbetering capaciteit verwijdering van recycling en afval:
* bilgestation voor afvalwater watersporttoeristen.

Nieuwe toeristische attracties:

- * hergebruik kelders van ca. 228 m2
- * museumhaven met 20 ligplaatsen
- * een waterspeelplaats van ca. 3.500 m2
- * kunstwerk meetbaarheid water kwaliteit

Ondersteunende samenwerkingsprojecten tussen bedrijven en kenniscentra:

- * pilot project met Kennis instituut Van Hall
- * onderwijsmonitoring project GLOBE
- * uitwerking museumhaven i.s.m. aangrenzende bedrijven.

Nieuwe routes:

- * verbeterd fietspad van ca. 3 km in en rondom het Potmargegebied
- * routes in de binnenstad en Potmarge voor de kleine watersport
- * vaarbeoording

Impact:

Aantal nieuwe en te behouden banen:

In de binnenstad van Leeuwarden zijn bijna 12.000 mensen werkzaam waarvan ruim 2000 in de horeca en handel.

Door de te treffen voorzieningen voor de watersporter zal het aantal overnachtingen van watersporters verdubbelen van 9.000 tot 18.000. Dit leidt tot een toename van bestedingen van ca. 450.000 euro op jaarbasis hetgeen eveneens zal leiden tot een toename van de werkgelegenheid van minimaal 10 personen.

De toename in het aantal overnachtingen van de charterschepen zal leiden tot een investeringsimpuls van 23.000 euro op jaarbasis. Ook de dagrecreanten zorgen voor een aanzienlijke bestedingsimpuls. Uit onderzoek van Toerdata Noord komt naar voren dat dagrecreanten in de provincie Friesland gemiddeld 53 gulden per dag uitgeven. Bij een toename van dagrecreanten van 10.000 geeft dit een investeringsimpuls van f 530.000,- (240.000 euro), overeenkomend met nog eens 5 arbeidsplaatsen.

De nieuw te treffen voorzieningen aan de Kelders en de Museumhaven zullen eveneens werkgelegenheid bieden aan ca. 10 personen.

Indirecte tijdelijke werkgelegenheid

Met dit project is een investering in werken gemeoid van zo'n 13 miljoen euro, hetgeen overeenkomt met ongeveer 140 mensjaren werk.

In de Leeuwarder binnenstad wordt door de gemeente Leeuwarden de komende anderhalfjaar nog 4,5 miljoen euro geïnvesteerd in de opwaardering van de binnenstad. ook dit levert een tijdelijke werkgelegenheid van 50 arbeidsplaatsen.

Daarnaast investeert de gemeente Leeuwarden in de restauratie van de kelders en walmuren in de binnenstad. Hiermee is een investering gemoeid van 3,2 miljoen euro, goed voor een tijdelijke werkgelegenheid van ca. 35 arbeidsplaatsen.

Aantal startende bedrijven

Het project zal een spin-off voor startende bedrijven hebben. De grachten en singels bieden straks weer mogelijkheden voor diverse soorten watervertier. Voor de verhuur van kano's en waterfietsen, voor rondvaarten zijn mogelijkheden. Startende ondernemers zullen daar op inspringen. Ook de attractie in de kelders biedt een ondernemer kansen. Daarnaast is de verwachting dat ook horeca en/of detailhandel zullen uitbreiden. Geschat wordt dat de komende jaren 3 tot 8 nieuwe bedrijven als gevolg van dit project zullen ontstaan.

Investerings private partijen

De ontwikkeling van de kelder in de Bierkade zal in samenwerking met een particuliere initiatiefnemer gebeuren, de daarmee gemoeid gaande investering is geraamd op ca. 900.000 euro.

De startende ondernemers zullen ook de nodige investeringen doen.

De museumhaven wordt gerealiseerd in een gebied waar m.n. bedrijven op het gebied van zakelijke dienstverlening zijn gevestigd. Hun kantorenlocatie wordt aantrekkelijker, het geen kan leiden tot enerzijds bedrijfsinvesteringen en anderzijds het opstreden als sponsor voor schepen in de museumhaven.

Toename van de toeristische recreatieve bestedingen

Dit projectplan is gericht op het verbeteren van de mogelijkheden voor met name watersporttoerisme, waarbij vooral gebruik wordt gemaakt van de monumentale binnenstad. Naast het aanpakken van grachten en singels wordt in Leeuwarden ook gewerkt aan het Cultureel Kwartier. Het Cultureel Kwartier is een project waarbij Leeuwarden zijn historische binnenstad gaat exploiteren als plaats waar de Friese cultuur en historie beleefd kunnen worden. De binnenstad als attractie. Dat project richt zich op een andere doelgroep maar zal zeker ook in cultuur geïnteresseerde watersporters trekken die hun verblijf in Leeuwarden zullen verlengen. Omdat in dat project ook slecht

weervoorzieningen (o.a. musea) zullen worden verbeterd en uitgebreid zal de watersporttoerist langer in de stad verblijven en met slecht weer niet meteen de stad verlaten. Deze bezoekersstroom levert eveneens een bijdrage aan het in stand houden van het kernwinkelapparaat en de culturele voorzieningen in de stad.

Restauratieve investeringen door particulieren
Vooruitlopend op dit project is in de afgelopen 10 jaar door particulieren in de binnenstad voor ca. 13,5 miljoen euro geïnvesteerd. Het monumentale stadsbeeld van Leeuwarden heeft daardoor gewonnen aan kwaliteit en uitstraling. Ook de komende jaren zal daarin nog het nodige geïnvesteerd worden.

Milieuaspect
De inspanningen gericht op de kwaliteitsverbetering van het water in de binnenstad hebben tot gevolg dat de investeringen in zaken als bezinkbassins aanzienlijk naar voren worden gehaald.

Deel 3: Regelgeving

1. Ruimtelijke ordening

- a. Heeft het project fysieke en/of ruimtelijke consequenties?
 ja (ga verder met vraag b)
 nee (ga verder met vraag 2)
- b. Is er een bouwvergunning / aanlegvergunning nodig voor het voorgenomen project?
 ja
 nee (ga verder met vraag 2)
- c. Past het project in het vigerend bestemmingsplan?
 ja (ga verder met vraag e)
 nee, maar Artikel 19-procedure is ingezet (ga verder met vraag d)
 nee (ga verder met vraag d)
- d. Past het project binnen het Streekplan?
 ja
 nee
 niet van toepassing

- e. Indien vraag b met ja en/of c en/of d met nee beantwoord is, geef dan hieronder per onderdeel aan of en wanneer de benodigde vergunningen zijn aangevraagd, in welk stadium u bent bij het doorlopen van de procedures en wanneer de vergunningen verwacht worden:
 Voor het benutten van de kelders moet een artikel 19 procedure worden gevolgd. Deze zal naar verwachting 6 maanden tot een jaar gaan duren.
 De andere te treffen maatregelen zoals de bouw van sanitaire ruimtes en steigers, passen wel binnen de vigerende bestemmingsplannen. Hier is een bouwvergunning voor nodig, doorlooptijd aanvraag ca. 3 maanden. Vooralsnog worden deze procedures en de daarvoor benodigde tijd haalbaar geacht.

2. Milieu

- a. Is er een Milieueffectrapportage vereist voor uw voorgenomen project? ja nee
- b. Is er een vergunning op grond van de Wet Milieubeheer vereist? ja nee
- c. Wordt er geloosd op het oppervlaktewater? ja nee
- d. Is er een Wet Verontreiniging Oppervlaktewatervergunning nodig? ja nee
- e. Wordt er permanent grondwater onttrokken in verband met het voorgenomen project? ja nee
- f. Is er een ontgrondingsvergunning nodig voor uw project? ja nee
- g. Is er een ontheffing nodig op grond van de Wet Geluidhinder? ja nee
- h. Is er een kapvergunning nodig? ja nee
- i. Is er sprake van bodemverontreiniging? nee ja, dit heeft de volgende consequenties voor het project:
- j. Indien één van de vragen a t/m g, behalve d, met ja beantwoord is, geef dan hieronder per onderdeel aan of en wanneer de benodigde vergunningen zijn aangevraagd, in welk stadium u bent bij het doorlopen van de procedures en wanneer de vergunningen worden verwacht:
 Voor het baggeren van de grachten en de singels zijn diverse vergunningen nodig:
 - Een WVO vergunning, bevoegd gezag Wetterskip Fryslan

- instemming Saneringsplan door de provincie Fryslan
- ontheffing keur van Wetterskippen Marne Middelse en Fryslan
- toestemming stremming vaarweg bij de singels van de provincie
- ontheffing Prov. Milieu verordening voor transport slib eveneens provincie
- ontheffing reinigingsplicht van SCG.

Voor het verkrijgen van deze vergunningen worden op voorhand geen problemen voorzien.

Voor het kappen van bomen in het Potmarge gebied is een kapvergunning nodig, benodigde tijd 2 maanden. In de planning is hiermee rekening gehouden.

- k. Wordt uw project gerealiseerd in een gebied dat valt onder de Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn?

- nee
 ja, in het volgende gebied (zie bijlage A.4.):

3. Regelgeving inzake aanbesteding

- a. Zijn voor dit project aanbestedingsregels van toepassing?

ja (ga verder met vraag b)

nee, omdat

(ga verder met vraag 4)

- b. De aanbestedingsregels hebben betrekking op:

werken, geschat bedrag:

€ 7 miljoen, project wordt in onderdelen uitgevoerd.

diensten, geschat bedrag:

€

leveringen, geschat bedrag:

€

- c. Op welke wijze gaat u aanbesteden?

volgens het UAR – EG 1991

volgens het UAR 1986/2000

openbaar

met voorgaande selectie

met minimaal 2 offertes

volgens de Europese voorschriften voor werken, c.q. diensten, c.q. leveringen.

Deel 4: Duurzaamheid

1. Grijs milieu (grondstoffen, energie, bodem, water, afval en hinder)

Geef hier per onderdeel aan, zoals vermeld in de brochure "Duurzame ontwikkeling in KOMPAS-projecten" (zie bijlage A.5.) en voor zover van toepassing op uw project, welke maatregelen en acties uitgevoerd zullen worden in het kader van duurzaamheid betreffende 'grijs milieu':

Vooraf wordt opgemerkt dat het NIDO in Leeuwarden overweegt om een project uit te voeren dat ten doel heeft het expliciet maken van de verschillende baten van het stedelijk watersysteem (op economisch, maatschappelijk en ecologisch gebied), en het onderzoeken hoe dit 'waarde-denken' in verschillende stappen van het proces van het opstellen van een stedelijk waterplan kan worden ingebracht. De reden voor dit project is erin gelegen dat de relatie tussen stedelijk waterbeheer en duurzame economische ontwikkeling momenteel sterk onderbelicht is. Dit gebrek aan inzicht kan leiden tot onduurzame keuzes. Leeuwarden is een geschikte locatie om dit project uit te voeren omdat er reeds veel informatie over het watersysteem beschikbaar is, omdat de relevante wateractoren reeds een hecht netwerk vormen, en omdat de stad deel uitmaakt van een internationaal netwerk van steden die samenwerken op het gebied van stedelijk waterbeheer (Water Cities International). Leeuwarden kan daarmee zowel regionaal als internationaal een voorbeeldfunctie krijgen.

Het slib dat vrijkomt bij het schoon en bevaarbaar maken van grachten en singels wordt afgevoerd. De zandfractie erin wordt hergebruikt en er wordt een toets op reinigbaarheid gedaan. Is reinigen mogelijk dan zal dit worden gedaan.

In het kader van het Waterplan de Blauwe Diamant is een van de uitgangspunten dat derden gestimuleerd worden tot het gebruik van de meest milieuvriendelijke en innovatieve technologie of methodes. Met name het duurzaam verbeteren van de waterkwaliteit van de binnenstadsgrachten vereist zonder meer milieuvriendelijke en innovatieve technologie.

De monitoring van de toestand van de watersystemen en de communicatie daarover met de bezoekers, bewoners en werknemers is bedoeld om aan te zetten tot milieuvriendelijk gedrag (bijvoorbeeld ter voorkoming van zwerfvuil en vandalisme)

De aanleg van een persleiding in het Potmarge gebied leidt tot een vermindering van de emissies van uit het rioolsysteem in het gebied. Afkoppeling van hemelwater betekent ook een verminderde belasting op het rioelstelsel en een verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater. Door de aanleg van natuuroevers en helofytenfilters zal verdere verbetering optreden van de waterkwaliteit van de Potmarge.

De grachten zullen vooral benutten worden door de kleine recreatievaart (kano's, roeiboten, fluisterboten) het energiegebruik van deze boten is nul of zeer gering. Bovendien geven deze vervoermiddelen weinig geluidsoverlast.

Door het neerzetten van een extra bilgestation wordt het de watersporttoerist gemakkelijk gemaakt om zijn afvalwater kwijt te raken en wordt de kans op onrechtmatige lozingen verkleind.

Voor de warmwatervoorzieningen in de sanitaire gebouwen wordt geld gevraagd, dit voorkomt ook onnodig halen van warm water.

In het algemeen geldt dat bij de uitvoering van het project materialen worden gebruikt die uit het oogpunt van milieubelang verantwoord zijn.

2. Ruimte

Geef per onderdeel aan, zoals vermeld in de brochure "Duurzame ontwikkeling in KOMPAS-projecten" en voor zover van toepassing op uw project, welke maatregelen en acties uitgevoerd zullen worden in het kader van duurzaamheid betreffende 'ruimte':

Zuinig en intensief ruimtegebruik: localiseren van watersport op die plekken die daartoe het meest geschikt zijn (Museumhaven, charterhaven, voorzieningen kleine watersport). De historische kelders worden ontsloten en kunnen weer een functie krijgen

Gebruik van water in de stad voor meerdere functies hier met name de recreatieve.

Gebruik van bestaande infrastructuur

Goede beeldkwaliteit, zoals de architectonische kwaliteit van de openbare ruimte .

Mogelijkheden openbaar en gemeenschappelijk vervoer (charterhaven is gunstig gesitueerd t.o.v. zowel openbaar vervoer centra (bus en trein) en parkeergarage) .

Bij de Potmarge is in meerdere opzichten sprake van dubbel ruimtegebruik. De oeverzone en de plasdrasterreinen hebben zowel een recreatieve als ecologische betekenis. Het ondergrondse tracé van de persleiding wordt benut om bovengronds fietspaden te verbeteren en natuuroevers aan te leggen.

3. Groen milieu (natuur en landschap)

Geef per onderdeel aan, zoals vermeld in de brochure "Duurzame ontwikkeling in KOMPAS-projecten" en voor zover van toepassing op uw project, welke maatregelen en acties uitgevoerd zullen worden in het kader van duurzaamheid betreffende 'groen milieu':

Er worden maatregelen getroffen om schoongemaakte grachten en singels in de toekomst schoon te houden opdat er een kwalitatief hoogwaardig "blauw" milieu in stand wordt gehouden waarin zich een normale en gezonde levensgemeenschap kan ontwikkelen.

De natuurlijke situatie van de Potmarge (rijksmonument) wordt benut om de binnenstad te ontsluiten op "buitenwater", langs de randen van de Potmarge zal een attractief gebied ontstaan t.b.v wonen en werken en de Potmarge-zone zelf zal een aantrekkelijke natuur- en recreatiezone vormen. De Prinsentuin wordt weer in verbinding gebracht met de binnenstad. Verder wordt dit Rijksmonument , ook wel de mooiste Jachthaven van Nederland genoemd beter geschikt gemaakt voor zijn groen blauwe functie.

4. Sociale aspecten

Geef gerubriceerd per vraag aan, zoals vermeld in de brochure "Duurzame ontwikkeling in KOMPAS-projecten", welke maatregelen en acties uitgevoerd zullen worden in het kader van duurzaamheid betreffende 'sociale aspecten':

Het plan voor de herinrichting van de Potmarge wordt in nauw overleg met de omwonenden en betrokkenen ontwikkeld, daarmee wordt draagvlak voor het plan verstevigd.

De bewoners en middenstand van de Binnenstad worden betrokken bij de binnenstadsprojecten door voorlichtings- en inspraakmogelijkheden. De projecten van de Blauwe Diamant zijn tot stand gekomen door diverse maatschappelijk groeperingen bij het opstellen te betrekken.

Bij de monitoring en voorlichting zullen studenten van de in Leeuwarden aanwezige opleidingsinstituten worden betrok.

Deel 5: Financiële gegevens

1. BTW

Is de BTW verrekenbaar?

nee

Zo ja, in welke mate?

ja

2. Kostenbegroting projectvoorstel

Begroting kostenposten**

De hieronder vermelde kosten zijn:

inclusief BTW

exclusief BTW

de BTW is apart vermeld

Kostensoort / projectonderdeel:	Totale kosten in Euro's: (€ 1,- = fl. 2,20371)
Aanleg steigers opstapplaatsen	103.000
Kelders Bierkade en Naauw	715.000
Informatieborden, verlichting pijpen	79.000
Attractie meetbaar water	271.000
Verbetering waterkwaliteit stadsgrachten	3.482.000
Voorzieningen watersport	1.146.000
Behoud en herstel Prinsentuin	681.000
Voorzieningen chartervaart	352.000
Aanleghaven passanten en rondvaarboden	25.000
Museumhaven	295.000
Waterbodem singels en Hoeksterend	3.262.000
Recreatieve voorzieningen Potmarge	681.000
Infrastructurele voorzieningen Potmarge	4992000
Totale kosten:	€ 16.084.000

***) U dient naast deze begroting van de kosten een uitgavenschema van de projectkosten voor de gehele duur van het project in te dienen, genummerd bijlage B.2, verdeeld in kalenderjaren, indien van toepassing gesplitst naar totale kosten en kosten waarvoor subsidie wordt gevraagd.

N.B.: Ten behoeve van de beoordeling van het projectvoorstel kunnen van de reeds door de initiatiefnemer vastgestelde projectbegrotingen, indien nodig, onderliggende offertes, bestekscalculaties en overige berekeningen worden opgevraagd.

3. Financiering van de projectkosten

De hierop betrekking hebbende beschikkingen moeten kunnen worden overlegd!

Gefinancierd door:	Totale financiering in Euro's: (€ 1,- = fl. 2,20371)	Aangevraagd / toegekend?
Eigen bijdrage (= bijdrage van de aanvrager): weterskip fryslan	1.148.000	☒ aangevraagd ☐ toegekend
Private bijdrage: t.a.v. ontwikkeling kelders	340.000	☐ aangevraagd ☐ toegekend
Bijdrage derden / bank / financieringsmij: sponsors	91.000	☐ aangevraagd ☐ toegekend
Bijdrage Gemeente: diverse bronnen	5.230.000	☒ aangevraagd ☐ toegekend
Bijdrage Provincie: co-financiering Kompas en Interreg	1.226.000	☒ aangevraagd ☐ toegekend
Bijdrage Rijk: Diverse ministeries, m.n. VROM	4.760.000	☒ aangevraagd ☒ toegekend
Bijdrage semi-overheid:		☐ aangevraagd ☐ toegekend
Overige bijdrage(n): EG INTERREG	1.111.000	☒ aangevraagd ☐ toegekend
Weterskip Marne Middelse	182.000	☒ aangevraagd ☐ toegekend
		☐ aangevraagd ☐ toegekend
Gevraagde KOMPAS-subsidie:	1.996.000	
Totaal:	€ 16.084.000	

Plaats: Leeuwarden

Datum: 28-08-2001

Handtekening:

Naam:

Organisatie:

Functie:

namens DB Wetterskip
Fryslân
wethouder economische
zaken, wethouder milieu
voorzitter

23-8-2000

BIJLAGE B 1

Projectvoorstel :

Leeuwarden Stad van Water en Cultuur

Leeuwarden, 23 augustus 2001

1. INLEIDING

Recreatie en toerisme worden steeds belangrijker als drager van de Friese economie. Daarbij profileert de provincie Fryslân zich bij uitstek als de "waterprovincie"; het IJsselmeer, de Waddenzee en de Friese meren bieden een keur aan recreatieve mogelijkheden voor de liefhebbers van watersport en natuurschoon. De hedendaagse toerist zoekt echter meer: naast varen op de meren of een wandeltocht door de natuur ook het bezoek van een museum, een historische stad of een overnachting in een hotel. Het project "Leeuwarden Stad van Water en Cultuur" speelt in op deze behoefte en boort daarmee gelijk een groot potentieel aan mogelijke investeringen en arbeidsplaatsen aan: doelstelling van het project is om Leeuwarden op de kaart te zetten als een Stad van Water en Cultuur.

De basis hiervoor is al aanwezig: Leeuwarden heeft een rijke cultuurhistorische binnenstad, een gevarieerde (maar onderbenutte) natte infrastructuur, een centrale ligging in de provincie en goede bereikbaarheid per auto en openbaar vervoer. De samenwerkende partijen provincie, waterschappen en gemeente vinden dat het Leeuwarden ontbreekt aan een aantal gerichte en samenhangende investeringen die het imago van Leeuwarden als Waterstad kleur kunnen geven. Daartoe is dit gezamenlijke project voorstel gedaan: het opzetten van een elkaar versterkende reeks van maatregelen waardoor Leeuwarden, hoofdstad van de waterprovincie Fryslân, zich kan profileren op regionale en nationale schaal als belangrijke cultuurhistorische toeristische attractie. Daarbij wordt aangesloten op de doelstellingen van het majeure Friese merenproject en wordt voortgebouwd op het succesvolle Interreg-project Watercity waarin Leeuwarden een prominente rol heeft.

2. CULTUURHISTORISCH LEEUWARDEN

Leeuwarden beschikt over een rijke monumentale binnenstad met het oorspronkelijke straten- en grachtenpatroon, vele monumenten en sfeervolle parken en pleinen die gezamenlijk een bijzonder historisch erfgoed vormen. De stad Leeuwarden is gebouwd op terpen waarvan de oudste nog steeds in de stad aanwezig is. Terpen om de voeten droog te houden. Later werd Leeuwarden een echte waterstad met schippersgilden, waterpoorten en sluizen. De stad was dooraderd met grachten en kaaien en ontbeert om die reden een echt historisch plein. De in de binnenstad uitmondende rivier de Potmarge is zelfs als één van de weinige natuurlijke waterlopen uitgeroepen tot Rijksmonument. De overblijfselen van dat water met zijn vele bochten en doorkijkjes maakt Leeuwarden tot een monumentale en sfeervolle stad die zich zeker meten kan aan noordelijke tegenhangers als Groningen en Sneek.

De fysieke aanwezigheid van het water is een onderkend potentieel dat nog te weinig wordt gebruikt als het gaat om sfeer, aantrekkelijkheid en activiteiten.

Ook voor de toekomst wil Leeuwarden haar erfgoed bewaren: immers is de spreuk van Leeuwarden niet: Sjoch dizze stêd; sjoch wat der rûnom bart - It âlde spegelet him yn wat de takomst hat. Het verleden kan een goede basis bieden voor de toekomst. De prachtige binnenstad moet in staat zijn meer bezoekers: recreanten en toeristen te trekken die kunnen genieten van oude luister.

Leeuwarden investeert in haar cultureel erfgoed. In december 1997 heeft de gemeenteraad de Kadernota Binnenstad Nieuwe Stad vastgesteld als uitgangspunt voor een integrale aanpak van de binnenstad. Het strategisch doel van het project Binnenstad Nieuwe Stad is de versterking van de kwaliteit, de aantrekkingskracht, de toeristische en economische potentie en de regionale positie van Leeuwarden als provinciale hoofdstad in het algemeen en de Leeuwarder binnenstad in het bijzonder.

In de Kadernota is een samenhangend pakket van maatregelen geformuleerd, gericht op bovengenoemde strategische doelstelling. In de afgelopen jaren is er in dit kader al circa f 30 miljoen in de opwaardering van de binnenstad geïnvesteerd.

Ook aan de kademuren in de stad wordt hard gewerkt. In 1999 heeft de gemeente Leeuwarden de technische staat van een aantal cultuurhistorisch waardevolle pijpen, walmuren en kelders in de binnenstad laten inspecteren. Hieruit is gebleken dat de staat van onderhoud te wensen overliet en dat daarnaast de constructie niet voldeed aan de eisen die de huidige verkeersbelasting stelt. Het betreft de Vischmarktpijp, de Duco Martenapijp, de Nieuwe Pijp, de Brol, de Lange pijp, de kelders en walmuren Naauw, en de kelder en walmuren van Over de Kelders / Bierkade.

Met de restauratie van deze pijpen is een bedrag van f 8.640.000,- gemoeid. Hiervoor is van het Ministerie van OC & W in het kader van Kanjerprojecten regeling een bijdrage van f 1.860.000,- ontvangen. In combinatie met de voorbereiding van de restauratie aan de kademuur en de kelders van Over de Kelders/Bierkade is ook onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om deze kelders een nieuw leven in te blazen.

De N.V. Stadsherstel ondersteunt particuliere initiatieven. Deze organisatie waarin zowel de gemeente Leeuwarden als de ABN AMRO grote aandeelhouders zijn, heeft ten doel het in stand houden van kleine monumenten van kunst en geschiedenis waarbij de nadruk ligt op woonhuismonumenten.

Al deze investeringen dragen bij tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad. Het nut en belang daarvan wordt nog onderstreept in de structuurschets studie voor Leeuwarden opgesteld door het bureau BVR uit Rotterdam. In deze structuurschets wordt uitdrukkelijk gesteld dat de binnenstad het kloppend hart van de stad is. Zonder een florierende binnenstad kan Leeuwarden haar geambieerde positie niet realiseren. Bij de ontwikkeling van de stad moet de binnenstad centraal staan, van binnenuit moet verder ontwikkeld worden om tot een duurzame stad te komen. Daar draagt onderhavig project aan bij.

3. DOELSTELLING VAN HET PROJECT

De monumentale Leeuwarder binnenstad onderscheidt zich met zijn cultuurhistorische karakter positief van vele andere steden in Nederland. Het toeristische imago is echter in verhouding tot wat de stad te bieden heeft veel te laag. Leeuwarden is geen zogenaamde "mustbestemming", de gemiddelde Nederlander heeft geen duidelijk beeld bij Leeuwarden. Daarin moet verandering komen. De prachtige cultuurhistorische binnenstad moet aantrekkelijker en over water beter bereikbaar worden.

Dat het van groot belang is het toeristische imago van Leeuwarden op te vijzelen, blijkt uit de volgende cijfers. De toeristische sector zorgt gemiddeld voor 5 % van de totale werkgelegenheid. De werkgelegenheidsgroei in deze sector is bovengemiddeld gestegen: 2,9 % per jaar, totale Nederlandse bedrijfsleven 1,3 % (gegevens 1999). De werkgelegenheid zal naar verwachting nog verder groeien. Naast de directe effecten op de werkgelegenheid in de toeristische sector zelf is sprake van effecten in aanverwante sectoren, zoals detailhandel en horeca. Deze gegevens waren voor de gemeente Leeuwarden reden om de nota "Werken aan toerisme, toeristisch/recreatief beleids- en activiteitenplan" op te stellen. Uitgangspunt is dat Leeuwarden als stad veel te bieden heeft en dat het recreatief potentieel nog onvoldoende benut wordt. Toeristische voorzieningen en verbetering van de waterkwaliteit dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit van de woon- werkomgeving en zorgen daarmee voor een goed leef- en vestigingsklimaat

Er is reeds opgemerkt dat het toeristische imago in verhouding tot hetgeen de stad te bieden heeft, verre van optimaal is. Dit wordt nog versterkt door het gegeven dat Leeuwarden fungeert als "schakel" tussen twee belangrijke watersportgebieden: het Fries Merengebied en het Lauwersmeergebied. Om deze watersporters een aantal dagen in de stad te laten verblijven moeten er voldoende aanlegplaatsen en voorzieningen zijn om de watersporters te bewegen langer in de stad te verblijven. Hiermee wordt aangesloten bij de doelstellingen van het Friese Merenproject dat een van de majeure projecten vormt van "Kompass voor het Noorden".

Met de uitvoering van het project "Leeuwarden Stad van Water en Cultuur" wordt derhalve reeds invulling gegeven aan een aantal maatregelen dat is voorzien in het Friese Merenproject, traject J. Het betreft:

- museumhaven
- aanlegvoorzieningen bij Beursplein
- voorzieningen chartervaart bij Prins Hendrikbrug
- verbeteren voorzieningen watersporters Prinsentuin
- Uitdiepen Stadsgrachten (incl. Zuidergracht)
- uitdiepen Willemskade Noord en Zuid
- voorzieningen in binnenstadsgrachten voor kleine watersport
- aanlegvoorzieningen aan de Westerkade
- bevaarbaar maken grachten Leeuwarden voor rondvaartboten.

Dit moet worden beschouwd als een eerste fase van de uitvoering van traject J. De projecten zijn naar voren gehaald om aan te kunnen sluiten bij geplande werkzaamheden in de binnenstad waardoor werk met werk kan worden gemaakt.

De potentie van de cultuurhistorische binnenstad met sfeervolle panden en grachten en de monumentale Potmarge, op een verbindingspositie tussen twee watersportgebieden kan veel beter benut worden om de (watersport)toerist naar de stad te trekken en deze er enige dagen te laten verblijven. Voor het trekken van de toerist om daarmee de werkgelegenheid in de toeristische sector en daarvan afgeleid ook de detailhandel en horeca te vergroten wordt gebruik gemaakt van twee speerpunten van de stad:

- de historische binnenstad en,
- het water in de stad en in verbinding met het buitengebied.

Voor beide speerpunten heeft de stad Leeuwarden majeure projecten opgesteld. Eén daarvan is het reeds genoemde project **Binnenstad Nieuwe Stad**, waarmee beoogd wordt te komen tot een aantrekkelijke, leefbare en concurrerende binnenstad.

Het andere project is het Waterplan Leeuwarden: **De Blauwe Diamant**. Dit plan richt zich op de (verborgen) waarden van het water. Het water in de stad wordt benaderd als sociaal-economische factor. Een factor die benut en gebruikt moet worden voor de ontwikkeling van nieuwe en economische impulsen. Het plan is een initiatief van de gemeente Leeuwarden, de Provincie Fryslân en de Wetterskippen Fryslân, Lauwerswâlden, De Waadkant en Marne Middelsee. Het Waterplan De Blauwe Diamant is een lange termijnplan waarvan op korte termijn resultaat merkbaar moet zijn. Het Waterplan is o.m. in het kader van internationale uitwisseling van ervaringen met de steden Norwich, Göteborg en Emden opgesteld. Twee uitgewerkte onderdelen van de "De Blauwe Diamant" zijn de projecten **Binnenstadsgrachten en Potmarge**.

Het project binnenstadsgrachten is gericht op het verbeteren van de waterkwaliteit en het beter benutten van de ruimtelijk, ecologische, esthetische en economische potenties van het stedelijk watersysteem. De Potmarge vormt de verbinding tussen Binnenstad en Buitengebied en zal geleidelijk worden omgebouwd tot "de tuin van Leeuwarden" waarbij een nieuwe invulling wordt gegeven aan de historische relatie met de binnenstad.

Vanwege de fysieke samenhang tussen binnenstadsgrachten en singels en vanwege de grote betekenis van de singels voor de waterrecreatie zijn in het kader van de Blauwe Diamant maatregelen toegevoegd om de toeristische kwaliteit en de waterkwaliteit van de Singels te verbeteren.

Het onderhavige project "Leeuwarden Stad van Water en Cultuur" is een deelverzameling van de projecten Binnenstad Nieuwe Stad en de Blauwe Diamant, onderdelen Binnenstadsgrachten en Potmarge aangevuld met de Singels. Onderdelen van het projectplan zijn ook opgenomen in het Friese Merenproject. Met het ontwikkelen van de potenties van de sociaal-economische factor water in de cultuurhistorische binnenstad en het benutten daarvan wordt bijgedragen aan de realisatie van een schone, aantrekkelijke, leefbare en concurrerende binnenstad. Met als doel het toerisme in de stad te bevorderen.

4. REDEN VOOR HET PROJECT

De hoofddoelstelling van het project is de versterking en benutting van de toeristisch/economische potentie van de cultuur historische stad Leeuwarden en daarmee bij te dragen aan de operationele doelstelling: toename van het aantal toeristen met 100.000 in 2005 (van 250.000 naar 350.000) per jaar. In dit project vindt de bijdrage aan deze doelstelling plaats door met name de potentie van het water in de monumentale binnenstad verder te ontwikkelen en te benutten. Om dit optimaal te kunnen doen is er sprake van een gefaseerde aanpak. Het project bestaat uit een viertal fasen. De eerste fase is afgerond, de tweede en derde fase zijn onderwerp van deze subsidieaanvraag, de vierde zal gelijktijdig met fase 3 en/of daarna plaats vinden. .

Als eerste is geïnventariseerd welke watergerelateerde deelprojecten kunnen bijdragen aan een versterking van het verblijfsklimaat en de recreatieve faciliteiten van Leeuwarden. Dit heeft geresulteerd in onder andere de Waterkaart van Leeuwarden (Bijlage 1).

De tweede fase bestaat uit het geschikt maken van de grachten en singels voor deze nieuwe gebruiksmogelijkheden. Dit betekent het uitdiepen en reinigen van de bodem, aanpassen van de rioolsystemen en het verwijderen van blokkades die de doorvaart belemmeren. Deze fase is randvoorwaardelijk voor de derde fase.

In deze derde fase wordt een breed scala van watergebonden recreatieve voorzieningen en verblijfsmogelijkheden gerealiseerd.

In de vierde fase zullen particuliere investeringen worden uitgelokt door realisatie van voorzieningen als watertaxi's, waterfietsen, rondvaartboot e.d.

Het onderhavige project is een veel omvattend integraal project. Daarin ligt de kracht van het project. Op verschillende fronten en niveaus wordt in de stad gewerkt om de (binnen)stad aantrekkelijker en leefbaarder te maken voor bewoners, bedrijven en bezoekers. Door deze activiteiten te combineren kunnen in een relatief kort tijdsbestek veel voorzieningen worden getroffen. Werken aan een binnenstad betekent namelijk overlast voor de gebruikers van die binnenstad. Des te korter dat duurt des te beter.

Als Leeuwarden nu geen maatregelen neemt, mist ze een kans om te profiteren van de groeiende omzet in de recreatie branche en de daarmee gepaard gaande werkgelegenheid. Nu de stad Leeuwarden investeert in haar erfgoed moet daarvan zoveel mogelijk gebruik van worden gemaakt met name ook om de achterstand t.o.v. andere steden in het Noorden in te lopen en ook in toeristisch – economisch opzicht weer concurrerend te worden.

5. VOORZIENE INVESTERINGEN

De doelstelling van dit project is:

“ Door het ontwikkelen van de potenties van de sociaal-economische factor water in de cultuurhistorische binnenstad en het benutten daarvan bijdragen aan de realisatie van een schone, aantrekkelijke, leefbare en concurrerende binnenstad, met als doel het toerisme in de stad te bevorderen.”

Om dit doel te realiseren moet worden geïnvesteerd in een divers maar samenhangend pakket aan maatregelen. In de binnenstad, over en langs de singels en uitwaaiend naar de Potmarge worden investeringen gedaan die het mogelijk maken dat de potenties van het water in de historische stad Leeuwarden worden benut en meer bezoekers de stad zullen aandoen.

Om de te treffen maatregelen inzichtelijk weer te geven is gekozen voor een geografische indeling. Eerst worden de maatregelen in de Binnenstad aangegeven, daarna die in en rond de singels om te eindigen met de voorzieningen te treffen in het Potmarge gebied.

A. Binnenstad

Aanlegsteigers voor kano's, fluisterboten, kleine rondvaartboten.

Het bezichtigen van een binnenstad vanaf het water kent zijn charmes. Op de top 10 van dagattracties staat de rondvaart door de Amsterdamse grachten nog steeds op één. Nu is het grachtenstelsel van Leeuwarden beperkter dan dat van Amsterdam maar er valt meer te varen en te genieten in deze grachten als de mogelijkheden er zijn en als het water schoon is. Met name voor kano's en kleine motorboten zijn de grachten interessant. Zo heeft de bezoeker vanaf het water zicht op de historische topgevels langs de grachten zonder afgeleid te worden door reclame uitingen. Om het de mensen uit de bootjes mogelijk te maken ook de benen te strekken in de stad worden aanlegsteigers voor kano's en kleine boten gerealiseerd in zowel de Binnenstad als in het Potmarge gebied. Bij o.a. het Fries Museum, de Waag en de Kelders zullen aanlegsteigers komen. Voor de wandelaar door de stad biedt de steiger ook de mogelijkheid om de grachten en de stad anders te bekijken.

Investerings:

Aanlegsteigers/opstapplaatsen : f 226.100,- / € 103.000,-

Herontwikkeling historische kelders aan de Bierkade en het Naauw

De restauratie en onderhoud van de walmuren en kelders biedt de gelegenheid de voormalige kelders onder de Kelders en de Bierkade een nieuw leven in te blazen.

De plannen voorzien in de bouw van een grote kelderruimte om deze vervolgens te ontwikkelen tot een toeristisch-recreatieve attractie die een relatie heeft met het water in de binnenstad en de binnenstad zelf. De invulling van de attractie zal door particulier initiatief plaats vinden.

In de kademuren van het Naauw, een eeuwenoude sluis waar de Vliet uitstroomde in de Middelsé, bevindt zich een 6-tal dichtgezette deuropeningen voor kelders onder de straat, die verbonden zijn resp. waren met de belendende percelen. Vroeger konden er schepen aanleggen voor het lossen en laden van goederen. Tijdens de restauratie zullen de kelders niet alleen constructief hersteld worden, maar krijgen ze opnieuw een deur in de kademuur, vermoedelijk van hardglas zodat het winkelend publiek en de vaarrecreatant een blik naar binnen kunnen werpen. In overleg met het gemeentearchief wordt de mogelijkheid van expositie van historische objecten onderzocht.

Investerings:

Realisering kelder aan de Bierkade	f 1.500.000,-	€ 681.000,-
ontsluiting historische kelders Naauw	f 75.000,-	€ 34.000,-
Totaal	f 1.575.000,-	€ 715.000,-

De invulling van een toeristisch recreatief concept zal een private investering van circa f 1 miljoen met zich meebrengen.

Bewegwijzering, en verlichting van de pijpen.

Een belangrijk onderdeel in de te treffen maatregelen t.b.v. watersport in en om de binnenstad is een adequate vaarbebording, alsmede goede informatieborden.

Na de restauratie van pijpen en het schoon maken van de stadsgrachten zal er speciaal voor dit doel ontwikkelde verlichting worden aangebracht onder alle pijpen in de stad. Dit brengt de mogelijkheid met zich mee om ook 's avonds door de grachten te varen. Een proef heeft uitgewezen dat deze verlichting 's avonds de stad een feeëriek sfeer geeft, bovendien bevordert het een gevoel van veiligheid in de stad. Beide aspecten brengen met zich mee dat bezoekers 's avonds langer in de stad zullen blijven.

Investing:

Vaarbebording en informatieborden	f 100.000,-	€ 45.000,-
Verlichting onder pijpen	f 75.000,-	€ 34.000,-
Totaal	f 175.000,-	€ 79.000,-

Attractie meetbaar water

Een van de elementen die naar voren komt bij de geschiktheid en aantrekkelijkheid van de grachten voor watersporttoerisme is dat het water schoon moet zijn.

In de binnenstad zal zichtbaar gemaakt worden hoe het water schoon gehouden wordt (o.a. door levende organismen) en met welke indicatoren gemeten kan worden dat het water schoon is. Hiermee wordt een nieuwe attractie gecreëerd. De kennis wordt overgedragen: het levende water zal ook meetbaar zijn door het grote publiek en de gebruikers van het water. De kosten hebben betrekking op het meten zelf en de investering in de attractie.

Investing:

Attractie Meetbaar water	f 597.500,-	€ 271.000,-
--------------------------	-------------	-------------

Verbetering waterkwaliteit binnenstadsgrachten.

In het voorgaande is aangegeven dat de verlichting onder de pijpen wordt aangebracht nadat de stadsgrachten schoon zijn. Rondvaren in de binnenstadsgrachten is leuk als het water schoon is en er ook daadwerkelijk rondgevaren kan worden. In de binnenstadsgrachten is het rondvaren nu niet mogelijk omdat er een pomp onder de pijp in het Schavernek is geplaatst. Daardoor is het Schavernek niet doorvaarbaar.

Deze pomp zorgt voor interne watercirculatie in de binnenstadsgrachten. Deze circulatie is nodig om voldoende doorstroming te krijgen in de grachten en singel van de binnenstad. De stadsgrachten en singel zijn onderdeel van het Friese boezemsysteem. De grachten en singel liggen enigszins aan de periferie van het boezemsysteem dat betekent dat er zonder maatregelen, over het algemeen geen tot weinig stroming in het water optreedt. Om de kwaliteit enigszins op peil te houden wordt water van de Dokkumer Ee op het Lauwersmeer geloosd, waardoor er een waterstroming op gang komt van het Van Harinxmakanaal door de stad naar het noorden. Met het verwijderen van de pomp zal op een andere manier het water in de binnenstadsgrachten en singel schoon gehouden moeten worden.

De twee belangrijkste randvoorwaarden voor de verbetering van de kwaliteit van de binnenstadsgrachten en de singels zijn:

- ten eerste een vermindering van de emissies tot een niveau dat ver ligt beneden het niveau dat volgens bestaand beleid acceptabel zou zijn
- ten tweede de bewerkstelling van een schone waterbodem. Zowel voor de beleving van de watersystemen als het tot stand brengen van een gezond ecosysteem is de verwijdering van de ernstig vervuilde waterbodems nodig.

Het peilbeheer en het waterkwaliteitsbeheer van de binnenstadsgrachten zullen in samenhang met het totale functioneren van de boezem moeten plaatsvinden, ze maakt er immers onderdeel van uit. Een belangrijk deel van de vuilvracht is ook afkomstig van dit boezemwater. Een gecombineerde aanpak van het terugdringen van de invloed van het boezemwater en het saneren van de interne bronnen zijn daarmee noodzakelijk. Er zal een infrastructuur worden gerealiseerd om er voor te zorgen dat het water schoon blijft en dat invloeden van buitenaf geminimaliseerd worden: stuurbaar water.

Investing:

Saneren van de overstorten in de binnenstad en het realiseren van Bergbezinkbassins en transportleidingen	f 5.355.000,-	€ 2.430.000,-
---	---------------	---------------

Voorkomen inwaaiend straatvuil	f 289.000,-	€ 132.000,-
Ecologische inrichting zoals muurvegetaties	f 160.000,-	€ 73.000,-
Waterbodembinnenstad	f 975.000,-	€ 442.000,-
Infrastructuur voor het sturen en zuiveren van water	f 892.000,-	€ 405.000,-
Totaal	f 7.671.000,-	€ 3.482.000,-

B. Singels

Met Singels wordt hier bedoeld het water rond de kernbinnenstad. In de benaming van dit water wordt ook over grachten en kades gesproken. Deze singels vormen de omlijsting en toegang van de kernbinnenstad. Hier zijn de ideale plekken voor het gescheiden kunnen aanleggen van grotere motorboten, charterschepen, rondvaarbotten e.d. Nu liggen vrijwel alle boten in de jachthaven van de monumentale Prinsentuin die daardoor te zeer wordt belast. De onderstaande maatregelen zijn voorzien om aanlegmogelijkheden te vergroten en de kwaliteit te vergroten.

Uitbreiding en verbetering voorzieningen watersport.

De huidige ligging van de watersportvoorzieningen in de Prinsentuin belast de historische groenstructuur van de tuin. Tegelijkertijd is de kwaliteit van de voorzieningen in de jachthaven Prinsentuin van dien aard dat de prijs/kwaliteit verhouding onvoldoende is. In verband met de toename van het aantal watersportbezoekers aan de stad, de vraag naar hogere kwaliteit en de aanleg van een charterhaven aan de Willemskade/Westerkade (zie verderop in de tekst) is een uitbreiding en een kwaliteitsverbetering van de voorzieningen in de jachthaven noodzakelijk.

De huidige sanitaire voorziening naast de Koperen Tuin wordt verplaatst en verspreid over twee locaties. De aan te leggen hoogwaardige voorziening nabij de Westerkade levert een belangrijke bijdrage aan het optimaliseren van dat deel van de haven als watersportvoorziening en charterhaven. Om de Prinsentuin te ontzien worden er afneermogelijkheden aangebracht in de vorm van lage steigers met elektriciteitsvoorzieningen. Tenslotte worden maatregelen getroffen gericht op de veiligheid van de Prinsentuin als jachthaven.

Nabij de Prinsentuin staat een station voor de inzameling van afvalwater van de recreatievaart (huishoudelijk afvalwater en bilgehoudend lekwater). Ook hier is spreiding van voorzieningen op zijn plaats. Een extra station is gewenst. Mogelijke locaties hiervoor zijn: Willemskade, Snekerkweg (Nuon).

Investerings:

Uitbreiding en kwaliteitsverbetering sanitaire voorzieningen	f 1.500.000	€ 681.000,-
Extra station voor inzameling afvalwater recreatievaart	f 25.000	€ 11.000,-
Aanleg lage steigers incl. elektriciteitsvoorzieningen Prinsentuin	f 1.000.000	€ 454.000,-
Totaal:	f 2.525.000,-	€ 1.146.000,-

Behoud en herstel cultuurhistorisch karakter Prinsentuin.

De Prinsentuin is een historische tuin die stamt uit 1648, toen graaf Willem Frederik van Nassau de ruimte als lusthof inrichtte. Vanaf het einde van de 18e eeuw werd de lusthof opengesteld als wandelpark voor "fatsoenlijke lieden". Zijn huidige vorm is een ontwerp van Roodbaard, de "architect voor buitengoederen" die in 1820 de opdracht kreeg de tuin te herinrichten. De tuin heeft de status van Rijksmonument en vervult een belangrijke recreatieve en toeristische functie waaronder die van jachthaven.

Om o.m. de functie van jachthaven goed te kunnen vervullen zonder de kwaliteit van de tuin aan te tasten, zijn maatregelen nodig ten behoeve van de groenstructuur en beheer.

Investerings:

Behoud en herstel Prinsentuin	f 1.500.000	€ 681.000,-
-------------------------------	-------------	-------------

Voorzieningen bruine zeilvaart /chartervaart.

Leeuwarden erkent het belang van de chartervaart. Enerzijds is de chartervaart van belang voor de toeristische markt, anderzijds zijn de schepen veelal een aanwinst voor het cultuur historisch stadsbeeld.

Momenteel neemt de chartervaart uitsluitend als passant in de zomer tijdelijk een ligplaats in nabij de Prinsentuin. Op deze locatie ondervinden zij veel last van overhangende takken en in het hoogseizoen moeten zij in een overvolle haven de voorzieningen delen met de pleziervaart.

De chartervaart groeit. Tegelijkertijd neemt de vraag naar kwaliteit toe. Door het bieden van eigen ruimte voor de chartervaart, betere voorzieningen en een afzonderlijke, kwalitatief hoogwaardige aanmeerplaats wordt deze doelgroep gestimuleerd Leeuwarden vaker aan te doen en/of Leeuwarden als op- en afstaplocatie te kiezen. Om het verblijf in Leeuwarden voor de charters aantrekkelijker te maken, wordt een aparte ligaccommodatie voor hen ingericht met de daarbij behorende voorzieningen. Hier kunnen zij niet alleen 's zomers aanmeren, maar ook gedurende de winterperiode een ligplaats innemen.

De meest ideale locatie voor een charterhaven is de Zuidergracht aan de Willemskade, ten westen van de Prins Hendrikbrug, vanwege de nabijheid van parkeervoorzieningen (parkeergarage) en het station en de ligging ten opzichte van het stadscentrum. Ook vanuit het oogpunt van het aanzien van de stad is de aanwezigheid van de Bruine Vloot op deze locatie, mede in combinatie met de toekomstige museumhaven, een aanwinst. Deze locatie is echter, wegens ondiepte, op dit moment niet toegankelijk voor de charterschepen. Teneinde op korte termijn een ligaccommodatie voor de chartervaart te kunnen realiseren, wordt aan de Westerkade, net om de hoek van de Willemskade, in 2002 een voorziening aangelegd die ruimte biedt aan 6 schepen. Na het uitdiepen kunnen in 2003 voorzieningen aan de Willemskade worden gerealiseerd.

Investerings

Afmeer- en nutsvoorzieningen Westerkade	f 180.000,-	€ 82.000,-
Uitbreiding Willemskade	f 595.000,-	€ 270.000,-
Totaal	f 775.000,-	€ 352.000,-

Aanleg passantenhaven en Aanlegvoorzieningen rondvaartboten Stoombootkade

De verlaagde kade Nieuweweg wordt ingericht als aanlegplaats voor passanten, die hier overdag in de directe nabijheid van de binnenstad kunnen aanmeren. Daarnaast biedt deze locatie ruimte voor een particulier initiatief in exploitatie van fluisterboten of waterfietsen, in relatie tot het toegankelijk maken van de binnenstadgrachten en de museumhaven.

Aan de verlaagde kade bij het Beursplein, de zogenaamde Stoombootkade worden aanlegvoorzieningen voor rondvaartboten aangebracht. De ligging naast het nieuwe busstation en nabij het NS-station maakt deze locatie een ideale op- en afstapplaats

Investering:

Aanleg passantenhaven en voorziening rondvaartboten	f 55.000,-	€ 25.000,-
---	------------	------------

Aanleg Museumhaven.

Doelstelling van het deelproject 'museumhaven', met een capaciteit van ca. 20 schepen, is enerzijds een bijdrage te leveren aan het behoud van de traditioneel Nederlandse bedrijfsvaartuigen als geheel, met een voorkeur voor die scheepstypen, welke afkomstig zijn uit Leeuwarden en de directe omgeving, alsmede uit geheel Friesland. Het verkrijgen en instandhouden van beschermde roerende monumenten is gelet op de historie van Leeuwarden van grote waarde voor de stad. De haven zal geleidelijk met de gewenste schepen worden gevuld. Anderzijds heeft het project een educatief doel, namelijk het verdiepen van inzicht, het verkrijgen en het overdragen van bredere kennis over de diverse scheepstypen en hun historie, met name bij het grote publiek. Deze publiekstaak houdt in dat de museumhaven voor bezoekers en belangstellenden toegankelijk moet zijn en dat men informatie kan verkrijgen over de varende monumenten.

Voor de realisering van de museumhaven wordt advies ingewonnen bij de Landelijke Vereniging tot Behoud van Historische Bedrijfsvaartuigen, die in vele gemeenten soortgelijke trajecten begeleidt. Voor de exploitatie van de museumhaven kan een stichting worden opgericht. De gemeente gaat vervolgens een overeenkomst met betrekking tot het verhuren van de haven aan met de stichting. De schepen zullen meestal in particulier beheer zijn. De opzet van de Museumhaven in Emden (Watercity International stad) geldt als voorbeeld.

Locatie

De locatie van de museumhaven moet aan een aantal eisen voldoen. De locatie moet vanuit toeristisch oogpunt aantrekkelijk zijn: in of nabij het centrum, op korte afstand van het openbaar vervoer, met een goede parkeergelegenheid. Echter, het betreft hier varende monumenten: toegankelijkheid voor het schip (brugbediening, diepgang), mogelijkheden om op de ligplaats (dagelijks) onderhoud en/of restauratiewerkzaamheden aan het schip te verrichten moeten mogelijk zijn. Gelet op de uitgangspunten en de gestelde eisen is de Zuiderstadsgracht een mooie locatie. Deze gracht kan in twee delen worden opgesplitst.

1. Willemskade ten westen van de Prins Hendrikbrug (noordzijde);
2. Willemskade tussen Prins Hendrikbrug en Wirdumerpoortsbrug (noordzijde);

Aan de westkant van de Prins Hendrikbrug kunnen museumschepen die regelmatig willen varen, een ligplaats innemen. Tussen beide bruggen, aan de oostkant van de Prins Hendrikbrug, is het meer statische deel van de museumhaven. Hier kunnen museumschepen liggen, die niet of nauwelijks meer in de vaart zijn, bijvoorbeeld een bewoond voormalig vrachtschip waarmee weinig wordt gevaren of schepen met een museale of horecafunctie (publiekstaak). Overigens ligt het wel in de bedoeling de Prins Hendrikbrug t.z.t. in het kader van het Fries Merenproject weer beweegbaar te maken, waarmee de mogelijkheden nog groter worden. .

Voorzieningen

Omdat er op de kades weinig ruimte is om een 'flaneerzone' te maken, - dit geldt op dit moment voor beide zijden van de Prins Hendrikbrug - is de aanleg van hoge steigers noodzakelijk. Daarnaast worden informatiepanelen geplaatst en speciale verlichting aangebracht.

De diepgang in de Zuiderstadsgracht is onvoldoende. Museumschepen met grote diepgang zullen niet in de museumhaven kunnen komen. Dit beperkt het aanbod. Om optimaal te kunnen inzetten op de ontwikkeling van de museumhaven is het uitdiepen van de gracht randvoorwaardelijk.

Investerings :

Steigers	f 350.000,-	€ 159.000,-
Verlichting	f 150.000,-	€ 68.000,-
Informatieborden	<u>f 150.000,-</u>	<u>€ 68.000,-</u>
Totaal	f 650.000,-	€ 295.000,-

Geschied maken singels voor te treffen voorzieningen

Bij het onderdeel Binnenstadsgrachten is aangegeven waarom en hoe de grachten en de singel in de toekomst schoon en aantrekkelijk kunnen blijven. De singel rondom het Hoeksterend en een traject in de zuidelijke singel zijn ernstig vervuild. Dit vervuilde slib zal moeten worden verwijderd. De hiervoor benodigde middelen zijn reeds beschikbaar.

Voor de hierboven genoemde plannen van aanlegkades en museumhaven is het nodig dat de singels de juiste extra diepte krijgen (extra diepte uit het oogpunt van vaarwegbeheer is niet noodzakelijk, het gaat juist om de nieuwe bestemmingen). Hiervoor moeten de singels ter plaatse worden uitgediept.

Investerings:

Sanering waterbodem Hoeksterend	f 4.400.000,-	€ 1.997.000,-
Sanering singels	f 1.690.000,-	€ 767.000,-
Op diepte brengen waterbodems en sanering	<u>f 1.100.000,-</u>	<u>€ 499.000,-</u>
Totaal	f 7.190.000,-	€ 3.263.000,-

C. Rijksmonument de Potmarge

In 2000 is de bodem van de Potmarge gebaggerd en is de basis gelegd voor een herinrichting waarbij een nieuwe invulling kan worden gegeven aan de cultuurhistorische kwaliteiten van de Potmarge en de binnenstad: hierbij vormt de Potmarge een blauwgroene uitloper van de historische binnenstad, kronkelend tussen het stadscentrum en het buitengebied: een historische verbinding met een uniek natuurlijk karakter waarlangs geroeid, gefietst en gewandeld kan worden. In het Potmarge gebied worden recreatieve voorzieningen t.b.v. recreatie (kano-steigers/zitplekken etc.) aangelegd en wordt een waterspeelplaats gerealiseerd.

Uitvoering van het project vindt plaats in samenhang met de aanleg van een rioolpersleiding. Hierbij is van een mogelijke bedreiging voor het gebied een kans gemaakt; de aanleg van de persleiding langs de Potmarge leek problematisch vanwege de kwetsbaarheid van het gebied. Dit mogelijke probleem is omgezet in een kans om tot een versterking van de huidige natuurwaarden te komen omdat de gebiedsverstoring ten gevolge van de persleiding de mogelijkheid biedt tot de aanleg van plas-dras terreinen en verlaagde natuuroevers. Het Abbingapark gelegen aan de Potmarge en de Wirdumervaart worden hierbij betrokken. Gedacht moet worden aan vernatting van parkdelen en restgebieden langs de Wirdumervaart

Investerings:

Recreatieve voorzieningen Potmarge:

- kleinschalige recreatieve voorzieningen	f 300.000,-	€ 136.000,-
- waterspeelplaats	f 500.000,-	€ 227.000,-

- fietspaden	f 700.000,-	€ 318.000,-
Totaal	f 1.500.000,-	€ 681.000,-

Infrastructurele voorzieningen Potmarge:

- aanleg persleiding	f 6.000.000,-	€ 2.723.000,-
- aanpassen oevers	f 3.000.000,-	€ 1.361.000,-
- verwervingen t.b.v. voorzieningen	f 500.000,-	€ 227.000,-
- stuwen en pompwerken	f 300.000,-	€ 136.000,-
- aanpassen Abbingapark	f 1.000.000,-	€ 454.000,-
- publiciteit + informatie	f 200.000,-	€ 91.000,-
Totaal	f 11.000.000,-	€ 4.992.000,-

BIJLAGE B 2: Kosten en uitgavenschema van de projectenkosten voor de duur van het project

Kosten en financiering toerisme en recreatie binnenstad Nieuwe Stad

Van de genoemde maatregelen wordt in dit hoofdstuk aangegeven wat de kosten van de maatregelen zijn, de verdeling hiervan per jaar en hoe in de financiering van deze maatregelen is voorzien. Daarbij wordt opgemerkt dat er naar wordt gestreefd de werkzaamheden zoveel mogelijk in 2003 af te ronden, enkele zaken zullen in 2004 nog gerealiseerd moeten worden. Voorts leert de ervaring dat werkzaamheden in een binnenstad complex zijn omdat er met vele factoren rekening moet worden gehouden. De kans dat de realisatieperiode langer uit zal vallen is daarmee reëel.

Bedragen in onderstaande tabel in euro's zijn afgerond. Daardoor wijkt overzicht iets af van investerings en financieringsoverzicht.

Maatregel	Uitvoering 2001	Uitvoering 2002	Uitvoering 2003	Uitvoering 2004	Totaal
Binnenstad					
Aanleg steigers opstapplaatsen	24.000 € 11.000		202.100 € 92.000		226.100 € 103.000
Kelders Bierkade en Naauw		1.075.000 € 488.000	500.000 € 227.000		1.575.000 € 715.000
Informatieborden verlichting pijpen			100.000 € 45.000	75.000 € 34.000	175.000 € 79.000
Attractie meetbaar Water			597.500 € 271.000		597.500 € 271.000
Verbetering waterkwaliteit stadsgrachten	313.000 € 143.000	6.704.000 € 3.042.000	654.000 € 297.000		7.671.000 € 3.482.000,-
Singels					
Voorzieningen watersport		1.500.000 € 681.000	1.025.000 € 465.000		2.525.000 € 1.146.000
Behoud en herstel Prinsentuin		1.000.000 € 454.000	500.000 € 227.000		1.500.000 € 681.000
Voorzieningen chartervaart		180.000 € 82.000		595.000 € 270.000	775.000 € 352.000
Aanleg haven passanten en rondvaarbotten				55.000 € 25.000	55.000 € 25.000
Museumhaven			650.000 € 295.000		650.000 € 295.000
Waterbodembodem singels en Hoeksterend	190.000 € 86.000	3.500.000 € 1.588.000	3.500.000 € 1.588.000		7.190.000 € 3.262.000
Potmarge					
Recreatieve voorzieningen Potmarge		800.000 € 363.000	350.000 € 159.000	350.000 € 159.000	1.500.000 € 681.000
Infrastructurele voorzieningen Potmarge	500.000 € 227.000	7.400.000 € 3.358.000	2.100.000 € 953.000	1.000.000 € 454.000	11.000.000 € 4.992.000
Totaal	1.027.000 € 467.000	22.159.000 € 10.056.000	10.178.600 € 4.169.000	2.075.000 € 942.000	35.439.600 € 16.084.000

Subsidie Verstrekker	Omschrijving	Bedrag x 1.000 Guldens	Euro	Aangevraagd	Toegekend
Europese Commissie	INTERREG	2.447,5	1.111	x	
Rijk					
Ministerie VROM	Waterbodem aanpak	2.313	1.050		x
Ministerie VROM	Sanering Hoeksterend	4.400	1.997		x
Ministerie VROM	Co-financiering Interreg	500	227	x	
Ministerie VROM	IPSV	1.500	681	x	
Ministerie VROM	ISV	1.000	454		x
Ministerie VROM/LNV	GIOS	750	340	x	
Ministerie WVC	Nationaal Restauratief.	<u>25</u>	<u>11</u>		
		10.488	4.760		
Provincie					
	Co-financiering Interreg	700	318	x	
	Co-financiering Kompas	<u>2.000</u>	<u>908</u>	x	
		2.700	1.226		
Wetterskip Fryslan					
	Waterbodem	277	126		x
	Emissie	953	432		
	Potmarge	<u>1.300</u>	<u>590</u>		
		2.530	1.148		
Wetterskip Marne Middelse					
	Waterbodem	200	91		x
	Potmarge	<u>200</u>	<u>91</u>		
		400	182		
Sponsors		200	91		
Gemeente Leeuwarden					
	Budget BNS	1.250	567	x	
	Persleiding	6.000	2.723		x
	Divers (m.n. SIOF)	<u>4.275</u>	<u>1.940</u>	x	
		11.525	5.230		
Privaat	Ontwikkeling kelders	750	340		
KOMPAS vraag		4399,1	1.966	x	
TOTAAL		35.439,6	16.084		

2. Stimuleren van de watergebonden toerisme en recreatie in de binnenstad.
1. Er is kennis genomen van het programma van maatregelen, gericht op het stimuleren van de watergebonden recreatie en toerisme in de binnenstad, te realiseren in de periode 2002 tot en met 2004;
2. er is kennisgenomen van de Kompasaanvraag Leeuwarden Stad van Water en Cultuur;
3. deze nota en de kompasaanvraag ter informatie voorleggen aan de commissie Bestuur en Middelen en de commissie Stadsontwikkeling;
4. ingestemd is met het verkennen van subsidiemogelijkheden (Kompas voor het noorden en cofinanciering projecten Provincie Fryslân) en een definitief standpunt in te nemen over de cofinanciering van het gemeentelijk aandeel in de kosten van de uitvoering van de maatregelen en een mogelijke bijdrage uit het SIOF, nadat de uitkomst van het subsidietraject bekend is;
5. een nader advies volgt over één maand, waarin de financiële consequenties voor het geheel van gemeentelijke bijdragen in verband met de Kompasaanvraag inzichtelijk worden gemaakt.

Stadsontwikkeling

Gemeente Leeuwarden
-1731212

Wetterskip Fryslân
t.a.v.
Postbus 36
8900 AA Leeuwarden

Onderwerp afrekening 1e fase 'Waterkwaliteit Binnenstad'
Uw kenmerk
Ons kenmerk 21016AR
Sector Milieu
Team Ondersteuning
Doorkiesnummer
Bijlagen diversen
Datum 24 oktober 2001, verzonden: 24 oktober 2001

Telefax 058 215 39 49
E-mail gemeente@leeuwarden.nl
Postbank 847327
NV Bank Nederlandsche
Gemeenten 28.50.34.863

In het Nieuw Convenant Provincie Fryslân-gemeente Leeuwarden heeft de provincie voor de uitwerking van de 1^e fase 'Waterkwaliteit Binnenstad' een bijdrage van € 43.109 (fl. 95.000) opgenomen.

Om ook daadwerkelijk de beschikking te krijgen over deze middelen dient binnen 3 maanden na afloop van het project een eindafrekening, voorzien van een accountantsverklaring, te worden ingediend bij de provincie. De einddatum voor dit project is, conform de aanvraag en beschikking, 1 oktober 2001.

Aangezien jij projectleider bent van dit project en derhalve ook de administratie bij het Wetterskip wordt bijgehouden ligt het voor de hand dat de eindafrekening door jou wordt opgesteld.

Aangezien het convenant tussen de provincie en de gemeente is gesloten dient de gemeente de afrekening formeel in te dienen.

In dit verband verzoek ik je de eindafrekening inclusief accountantsverklaring vóór 15 december 2001 aan mij te verstrekken. Mocht dit tot problemen leiden hoor ik dit graag zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk vóór 15 november.

Blad 2
21016AR

Als bijlagen bij deze brief zijn toegevoegd: de beschikking van de provincie, de voortgangsrapportage per 31 maart 2001, het te gebruiken model voor de einddeclaratie, het te gebruiken model voor de accountantsverklaring, handleiding en standaardvoorwaarden voor provinciale cofinanciering van KOMPAS projecten.

Mochten er nog aanvullingen vanuit de gemeente nodig zijn dan hoor ik dat graag.

Met vriendelijke groeten,

financieel beleidsmedewerkster sector Milieu.

17953
1731212

provinsje fryslân
provincie fryslân

postbus 20120
8900 hm leeuwarden
tweebaksmarkt 52
telefoon: (058) 292 59 25
telefax: (058) 292 51 25
www.fryslan.nl
e-mail: provincie@fryslan.nl

provinsje fryslân

Het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Leeuwarden
T.a.v.
Postbus 21.000
8900 JA LEEUWARDEN

Gemeente Leeuwarden				
Obv. J/N	1598			
Termijnkalender:	Bijl.			
24 JAN 2002				
Dienst	Afdeling	Par.	Datum	Kopie
so mil		7		

Leeuwarden, 23 januari 2002

Ons kenmerk : 474691
Afdeling : Kompasorganisatie/ PBU
Telefoon :
Uw kenmerk : brief provincie Fryslân van 6 december 2001
Bijlage(n) : -

Onderwerp:
Subsidiereservering Kompas programma
voor het Noorden; project: 'Waterplan
Leeuwarden – 1ste fase ("De Blauwe Diamant")'.

Bre m. 401748/01

Voor het onderhavige project is bij brief van 21 maart 2001, kenmerk 401748 een provinciale bijdrage uit de convenantsmiddelen Leeuwarden van maximaal € 70.336,-- beschikbaar gesteld.
De einddatum van het project werd in deze brief bepaald op 1 oktober 2001.

In de hierboven vermelde brief vraagt de provincie Fryslân namens u om de projectperiode te verlengen tot 1 februari 2002. De reden van het verzoek is dat de afsluiting van de eerste fase van het project –de verbetering van de waterkwaliteit van de binnenstadsgrachten- nog niet is afgesloten.
Wij hebben geen bezwaar tegen de gevraagde verlenging en bepalen dan ook de nieuwe einddatum van dit project op 1 februari 2002.

Wij hebben een afschrift van deze brief naar de afdeling Milieu en Water gestuurd.

Gedeputeerde ~~Staten~~ van Fryslân,

voorzitter,

loco-griffier.

Degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken kan tegen dit besluit binnen zes (6) weken na de bekendmaking daarvan een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten.

Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet tenminste bevatten:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- d. de gronden van het bezwaar.

Accountants
Oostergoweg 3
Leeuwarden
Postbus 478
8901 BG Leeuwarden
Tel: (058) 2330733
Fax: (058) 2126221
www.deloitte.nl

-1751.212
-1.759.3

Gemeente Leeuwarden				
O bev	J/N	13440		
Termijnkalender:		Bijl.		
26 APR 2002				
Dienst	Afdeling	Par.	Datum	Kopie
SO mil		R	6-5-2002	

**Deloitte
& Touche**

Aan het college van burgemeesters en wethouders
van de gemeente Leeuwarden
Dienst Stadsontwikkeling
t.a.v. :
Postbus 21000
8900 JA LEEUWARDEN

Datum
25 april 2002

Behandeld door

Ons kenmerk
N17018PB/71200-
5.802.251
Uw kenmerk

Onderwerp
Accountantsverklaring inzake het project Waterplan Leeuwarden 1^e
fase ("De Blauwe Diamant")

Geachte mevrouw

Hierbij doen wij u toekomen de accountantsverklaringen inzake de einddeclaratie van het project Waterplan Leeuwarden 1^e fase ("De Blauwe Diamant"). De einddeclaratie is door ons gewaarmerkt.

Onze bevindingen hebben wij uiteengezet in de accountantsverklaring. Deze verklaring wordt afgegeven ten behoeve van de provincie Fryslân.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend,

Deloitte & Touche
Accountants
voor deze:

Deloitte
Touche
Tohmatsu

Op alle contractuele relaties van Deloitte & Touche zijn de algemene voorwaarden van Deloitte & Touche, welke zijn gedeponeerd bij de Griffie van de Arrondissementsrechtbank te Rotterdam onder aktenummer 115/97 van toepassing.
Deloitte & Touche Accountants is een Maatschap van besloten (beroeps)vennootschappen.

Aan de gemeente Leeuwarden
te Leeuwarden

Datum
25 april 2002

Referentie

Accountantsverklaring

Opdracht

60-97(01)

Ingevolge uw opdracht hebben wij de einddeclaratie van de gemeente Leeuwarden, inzake de kosten voor het project Waterplan Leeuwarden- 1^e fase ("De Blauwe Diamant"), waarbij de provincie Fryslân met de brief d.d. 21 maart 2002, kenmerk 401748 een subsidie heeft toegezegd, gecontroleerd. Deze einddeclaratie, sluitend met een totaal ad € 131.652,29, is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leeuwarden. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de, door ons ter identificatie gewaarmerkte, einddeclaratie te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten en met inachtneming van de handleiding voor de afwikkeling van projecten waarbij sprake is van provinciale co-financiering ten behoeve van de accountant van de eindbegunstigde, zoals opgenomen in de (voorlopige) bijlage II D (model 2001) bij de toezeggingsbrief. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een grote mate van zekerheid wordt verkregen dat de einddeclaratie geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer het onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de overige gegevens in de einddeclaratie. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen die bij het opmaken van de einddeclaratie zijn toegepast. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Bevindingen

Volgens artikel 3.3.a van de subsidievoorwaarden dient de gemeente elke drie maanden een voortgangsrapportage in te dienen. Na de formele subsidietoekenning door de provincie Fryslân d.d. 21 maart 2001, had driemaal een voortgangsrapportage ingediend moeten worden. Er is na de periode van subsidietoekenning eenmaal een voortgangsrapportage ingediend. Daarmee is niet voldaan aan artikel 3.3.a van de subsidievoorwaarden.

Oordeel

Op grond van ons onderzoek zijn wij van oordeel dat, met uitzondering van het effect van hetgeen in de vorige paragraaf is uiteengezet, de in de einddeclaratie verantwoorde kosten:

- betaald zijn;
- betrekking hebben op bovengenoemd project, en
- de einddeclaratie is opgesteld met inachtneming van de in de bovengenoemde toezeggingsbrief gestelde financiële criteria.

Toelichtende paragraaf

Zonder afbreuk te doen aan ons oordeel vestigen wij uw aandacht op het volgende. In overleg met de provincie Fryslân zijn de loonkosten, in afwijking van de subsidievoorwaarden, gebaseerd op de interne uurtarieven van de gemeente Leeuwarden.

Deze verklaring is afgegeven ten behoeve van de provincie Fryslân.

Deloitte & Touche Accountants

N17018PB

EINDECLARATIE betreffende project :

naam eindbegunstigde: Gemeente Leenwarden

toegekend op : 21-3-2001

bij brief nr. : 401748

De declaratie is bestemd voor:

Specificatie uitgaven conform bijlage I, gevoegd bij de toekenningsbrief:

Onderdeel: Voortzetting samenwerking in het waterplan

Omschrijving aangegaan d.d.	bedrag begroot	verplichtingen	werkelijke uitgaven	betaald d.d.
--------------------------------	----------------	----------------	---------------------	--------------

<u>Watercoördinator</u>	€ 45.338,03	.....	€ 88.197,89	<u>2000 Elm 31-1-2002</u>
-------------------------	-------------	-------	-------------	---------------------------

<u>Kst. comm. kleine proj.</u>	€ 18.151,21	.....	€ 22.895,83	<u>idem</u>
--------------------------------	-------------	-------	-------------	-------------

<u>Kst. ontv. uitvoering projecten</u>	€ 45.378,03	7-€ 4537,81	€ 20.558,57	<u>idem</u>
--	-------------	-------------	-------------	-------------

<u>Totaal</u>	€ 108.907,27	7-€ 4537,81	€ 131.652,29	
---------------	--------------	-------------	--------------	--

Specificatie bijdragen conform bijlage 1, gevoegd bij de toekenningsbrief:

Omschrijving	bedrag begroot	werkelijke inkomsten	ontvangen d.d.
--------------	----------------	----------------------	----------------

<u>Provincie Fryslân</u>	€ 23.226,82	€ 23.226,82	<u>21-12-2000</u>
--------------------------	-------------	-------------	-------------------

<u>Waterstaatspijn</u>	€ 27.226,82	€ 27.226,82	<u>jan-febr. 2001</u>
------------------------	-------------	-------------	-----------------------

<u>Gemeente Leenwarden</u>	€ 54.453,64	€ 54.453,64	<u>30-11-2000</u>
----------------------------	-------------	-------------	-------------------

<u>Totaal</u>	€ 108.907,28	€ 108.907,28	
---------------	--------------	--------------	--

Ondergetekende verklaart dat alle bovengenoemde uitgaven en inkomsten, betrekking hebben op het betreffende project en dat is voldaan aan de gestelde voorwaarden.

Leenwarden ..... 16-4-2002 .....
 (plaats) (datum) (handtekening)

N.B. Accountantsverklaring en specificaties op factuurniveau, eventueel met grootboekrekening, bijvoegen.

Voor identificatiedoelrnen
 Behorend bij accountantsverklaring d.d.

25 APR. 2002

Inhoudelijke rapportage onderdeel 'Voortzetting samenwerking in het waterplan'

- **Samenwerking (projectontwikkeling, activiteiten, communicatie)**

De watercoördinator heeft zich de afgelopen periode voornamelijk bezig gehouden met de dagelijkse organisatie van waterteam, stuurgroep en projecten (organisatie vergaderingen, agenda, stukken, verslagen) en alles rondom de werkbezoeken van Watercity International. De rol van de watercoördinator in de pilotprojecten bestaat uit het contact houden met projectleiders, zorgen voor terugkoppeling met het waterteam en stuurgroep en deelname aan de adviserende subsidiewerkgroep. Daarnaast was de watercoördinator projectleider van de publieksacties. De uitgevoerde publieksacties zijn:

- Voorlichting voortgezet onderwijs. Brief met verzameld educatief materiaal over water verzonden aan scholen.
- Waterbespaaractie.
- Waterkaart.
- Presentatie op TUIN beurs
- SME/Globe. Voorbereiding project monitoring waterkwaliteit door middelbare scholen.

W E T T E R S K I P F R Y S L Â N

Bijlage II C (model 2001)

Eindeclaratie betreffende project: Waterplan Leeuwarden - 1 ste fase ("De Blauwe Diamant")

Naam eindbegunstigde: Gemeente Leeuwarden

Toegekend op: 21 maart 2001

bij brief nr. (kenmerk) 401748

Omschrijving	bedrag begroot	verplichtingen	werkelijke uitgaven	betaald d.d.
1. activiteiten naar stuurbaar water	20.420,00	-	70.364,86	zie bijlage
2. activiteiten naar helder en gezond water	97.563,00	-	62.391,54	zie bijlage
3. activiteiten naar meetbaar water	54.453,00	-	36.959,15	zie bijlage
Totaal	172.436,00	-	169.715,54	

Er zijn door het waterschap geen inkomsten ontvangen.

Ondergetekende verklaart dat alle bovengenoemde uitgaven betrekking hebben op het betreffende project en dat is voldaan aan de gestelde voorwaarden.

Leeuwarden

datum

handtekening

24/04.2002

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Gewaarmerkt als staat
waarop onze verklaring

d.d. 24 APR 2002

mede betrekking heeft.

Wetterskip Fryslân

Postbus 36, 8900 AA Leeuwarden. Harlingerstraatweg 113, 8914 AZ Leeuwarden

Telefoon: 058 - 233 99 33 - Fax: 058 - 233 99 66

WETTERSKIP FRYSLÂN

Bijlage 1

Omschrijving	bedrag	datum betaald		1	2	3
CSO adviesbureau	5507,98	5 februari 2001	2		5.507,98	
CSO adviesbureau	3819,06	19 april 2001	2		3.819,06	
CSO adviesbureau	7461,64	8 mei 2001	2		7.461,64	
Tauw milieu	17.009,95	10 mei 2001	1	17.009,95		
Tauw milieu	7.289,98	18 juni 2001	1	7.289,98		
Boekhandel de Tille	31,31	21 juni 2001	1	31,31		
Hema	12,19	21 juni 2001	1	12,19		
De Vrouwenpoort	178,56	27 juni 2001	1	178,56		
Van Hall instituut	703,35	28 juni 2001	1	703,35		
Tauw milieu	7.289,98	18 juli 2001	1	7.289,98		
Tauw milieu	7.289,98	3 augustus 2001	1	7.289,98		
CSO adviesbureau	3.099,85	14 augustus 2001	2		3.099,85	
Witteveen +Bos	1.026,00	30 augustus 2001	2		1.026,00	
Provincie	265,46	19 september 2001	2		265,46	
Tauw milieu	7.289,98	2 oktober 2001	1	7.289,98		
Ingenieursbureau Oranjewoud BV	4.103,28	3 oktober 2001	2		4.103,28	
Ingenieursbureau Oranjewoud BV	11.474,26	14 november 2001	2		11.474,26	
Ingenieursbureau Oranjewoud BV	4.508,63	6 december 2001	2		4.508,63	
Ingenieursbureau Oranjewoud BV	1.614,60	6 december 2001	2		1.614,60	
Witteveen +Bos	1.998,00	21 december 2001	2		1.998,00	
Tauw milieu	2.429,99	verplichting/afrek.	1	2.429,99		
Laboratorium	32.150,01	31 december 2001	3			32.150,01
uren projectleider	28.872,18	heel 2001	1,2,3	18.766,92	5.774,44	4.330,83
Ingenieursbureau Oranjewoud BV	4.508,63	21 januari 2002	2		4.508,63	
uren projectleider	3.188,72	jan. 2002	1,2,3	2.072,67	637,74	478,31
Ingenieursbureau Oranjewoud BV	6.591,97	verplichting/afrek.	2		6.591,97	
	169.715,54					
De uren van de projectleider over boekjaar 2000 zijn niet in rekening gebracht.						
				169.715,54	70.364,86	62.391,54
						36.959,15

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Gewaarmerkt als staat
waarop onze verklaring

d.d. **24 APR 2002**

mede betrekking heeft.

Wetterskip Fryslân

Postbus 36, 8900 AA Leeuwarden, Harlingerstraatweg 113, 8914 AZ Leeuwarden

Telefoon: 058 - 233 99 33 - Fax: 058 - 233 99 66

ACCOUNTANTSVERKLARING

Opdracht

Wij hebben bijgaande door ons gewaarmerkte einddeclaratie van het project Waterplan Leeuwarden – 1ste fase (“De Blauwe Diamant”) van Wetterskip Fryslân te Leeuwarden gecontroleerd. Deze verantwoording is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de leiding van Wetterskip Fryslân. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake deze verantwoording te verstrekken.

Deze einddeclaratie is bestemd voor het afleggen van rekening en verantwoording aan de Gemeente Leeuwarden.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig algemeen in Nederland aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten en met inachtneming van het, door de Provincie Fryslân voorgeschreven controleprotocol als opgenomen in bijlage II D, behorende bij de toekenningsbrief van de Provincie Fryslân d.d. 21 maart 2001. Volgens de algemeen in Nederland aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de verantwoording geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van relevante gegevens. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat, behoudens onderstaande uitzonderingen:

- de einddeclaratie is opgesteld met inachtneming van de in de bovengenoemde toekenningsbrief gestelde financiële criteria;
- voldaan is aan de in de toekenningsbrief gestelde standaardvoorwaarden;
- de in de einddeclaratie vermelde bedragen betrekking hebben op bovengenoemd project; en
- de in de einddeclaratie vermelde bedragen zijn betaald.

Hierop zijn de volgende uitzonderingen van toepassing:

1. In de einddeclaratie is een tweetal facturen van Witteveen+Bos opgenomen, die niet ten laste zijn gekomen van Wetterskip Fryslân, maar wel betrekking hebben op het bovengenoemd project. Deze facturen zijn door gemeente Leeuwarden ontvangen en betaald. In totaal is hiermee een bedrag gemoeid van € 3.024.
2. Een tweetal facturen van Tauw B.V. en Ingenieursbureau Oranjewoud B.V., dat betrekking heeft op de afrekening van de verrichte werkzaamheden door genoemde bedrijven, is nog niet ontvangen en betaald. Hiermee wordt niet voldaan aan de standaardvoorwaarden. De verwachte afrekening zal naar verwachting respectievelijk € 2.430 en € 6.592 bedragen.
3. De interne kosten die in de einddeclaratie zijn opgenomen, hebben betrekking op de begeleiding en coördinatie van het project door een medewerker van Wetterskip Fryslân. Hierbij is een tweetal bijzonderheden gesignaleerd:
  - a De werkzaamheden van deze medewerker kunnen worden gezien als kosten voor directie en toezicht, die volgens paragraaf 1.4 onder k van de standaardvoorwaarden slechts beperkt kunnen worden gedeclareerd. In totaal bedragen deze kosten €35.464. Wij hebben niet kunnen vaststellen of dit bedrag de grens van 12,5% van het totale bedrag aan subsidiabele kosten overschrijdt, aangezien deze einddeclaratie onderdeel uitmaakt van een groter geheel.
  - b Het uurtarief dat is gehanteerd voor de berekening van bovengenoemde kosten is gebaseerd op het tarief dat binnen Wetterskip Fryslân gehanteerd wordt voor dergelijke projecten. Dit tarief ligt hoger dan de tariefberekening die in paragraaf 1.4 onder j van de standaardvoorwaarden wordt voorgeschreven. Het effect van dit verschil bedraagt voor de einddeclaratie € 12.820.
4. De Standaardvoorwaarden schrijven voor dat de verplichtingen die zijn aangegaan voordat de aanvraag voor subsidie is ingediend, niet subsidiabel zijn (paragraaf 1.2). Wij hebben niet vast kunnen stellen op welk moment de subsidieaanvraag is ingediend. Derhalve kunnen wij niet beoordelen of aan deze standaardvoorwaarde wordt voldaan. Wel is bekend dat voor de datum van de subsidietoekenning door provincie Fryslân verplichtingen zijn aangegaan voor een bedrag van € 12.631, waaronder € 7.123 aan projecturen van de medewerker van Wetterskip Fryslân.

5. Paragraaf 2.3 van de Standaardvoorwaarden geeft richtlijnen ten aanzien van aanbestedingen. De documentatie van offerteaanvragen is niet beschikbaar, derhalve hebben wij niet kunnen vaststellen dat door Wetterskip Fryslân aan de genoemde richtlijnen wordt voldaan.

Leeuwarden, 24 april 2002

Inhoudelijke rapportage Project Waterkwaliteit Binnenstad 1^e fase.

**Bijlage bij afrekening 'Waterplan Leeuwarden- 1^e fase (Blauwe diamant)
(kenmerk provincie: 2001: 401748: subsidiereservering**

R.Veeningen, projectleider, Wetterskip Fryslân
d.d. 23 april 2002.

Inleiding

Het project is opgedeeld in 4 deelprojecten:

1. naar stuurbaar water;
2. naar helder en gezond water;
3. naar meetbaar water;
4. naar recreatief water.

In de eerste fase zijn de maatregelen verder uitgewerkt en voorbereid. Dit is gebeurd op basis van een projectplan waarin in september 2000 mee is gestart. Dit projectplan is op 29 januari 2001 door de Stuurgroep Blauwe Diamant goedgekeurd. Feitelijk betrof dat ook de instemming met de uitvoering van de werkzaamheden in de eerste fase. Zoals was voorzien in de begroting in de beschikking, is in de eerste fase nog weinig aandacht geschonken aan het onderdeel recreatief water. Hierna wordt per onderdeel gerapporteerd.

Voor de integrale begeleiding van het project is een projectgroep samengesteld uit medewerkers van de Gemeente Leeuwarden, Wetterskip Marne Middelsee, Wetterskip Fryslân en Provincie Fryslân.

Stuurbaar water.

Er is een opdracht geformuleerd voor de invulling van het onderdeel stuurbaar water. Deze opdracht wordt uitgevoerd door het ingenieursbureau TAUW. Het ingenieursbureau heeft in de zomer van 2001 een workshop georganiseerd waarbij de projectgroep met deskundigen heeft gediscussieerd over de mogelijke oplossingsrichtingen voor stuurbaar water. Van de workshop is een verslag gemaakt.

Het bureau heeft de volgende producten afgeleverd:

1. inventarisatie van doorvaarbare waterkeringen;
2. inventarisatie zuiveringstechnieken;
3. notitie beoordeling waterkwaliteit in stedelijk gebied;
4. rapportage over de simulatie van de waterkwaliteit en waterkwantiteit in en om Leeuwarden.

Deze tussenrapporten zullen nog gebundeld worden tot een eindrapport in mei 2002. Het bureau levert daarbij een concrete visie op de invulling van stuurbaar water.

Voor de beoordeling van de rapportages is de projectgroep bijeen geweest.

Helder en gezond water

Om helder en gezond water te verkrijgen is er een tweetal maatregelen die zonder meer uitgevoerd moeten worden:

- de sanering van de overstorten in de binnenstad;
- de verwijdering van de vervuilde waterbodems.

In 2001 heeft de voorbereiding van de rioleringswerken plaatsgevonden, opgedragen aan het Ingenieursbureau Witteveen+Bos.

In juni 2001 is het nader onderzoek van de waterbodem van de binnenstadsgrachten afgerond door het bureau CSO, Groningen. Vervolgens is het Saneringsonderzoek opgedragen aan het ingenieursbureau Oranjewoud, Heerenveen. Dit onderzoek wordt in mei 2002 afgerond. Daarna volgt de opstelling van het saneringsplan en aanbesteding in 2002.

Meetbaar water.

Om de nultoestand vast te leggen en om inzicht te krijgen in de tijdelijke en ruimtelijke variatie van de waterkwaliteit is in 2001 een intensief meetprogramma uitgevoerd.

Het onderzoek is opgedragen aan en uitgevoerd door het Laboratorium van Wetterskip Fryslân. De opdracht is beschreven in een projectopdracht.

De rapportage tot nu toe bestaat uit een spreadsheet met de analyseresultaten en een serie grafieken.

Financiering vervolgfases

Er is veel tijd besteed door de projectleider aan het organiseren van de financiering van de vervolgfases.

In de eerste plaats heeft een integratie plaatsgevonden met de aanpak van de waterbodern in de singels. Vervolgens zijn de projecten Potmarge, waterkwaliteit binnenstadsgrachten en een aantal recreatieve projecten gebundeld in het projectvoorstel 'Leeuwarden, stad van water en cultuur'. Dit voorstel is de basis geweest voor een subsidieaanvraag bij KOMPAS.

Vervolgens is voor de vervolgfase van 'waterkwaliteit binnenstadsgrachten' een aanvraag gefomuleerd voor indiening bij INTERREGIIB.

Daarnaast heeft het lid van de projectgroep namens de provincie zorg gedragen voor cofinanciering van de ministeries VROM en LNV en de provincie.

Tevens moest de financiële bijdrage van de waterschappen en de gemeenten geregeld worden.

Presentaties

Vanwege de verbondenheid aan het Watercity International project hebben projectgroepleden deelgenomen aan de uitwisseling van kennis met projectleiders en –medewerkers van de steden die in dit internationale verbond samenwerken..

Presentaties zijn door de projectleider verzorgd in Norwich, Emden en Leeuwarden.

Daarnaast zijn presentaties gehouden op beurzen en interne werkoverleggen.

Documentatie project 'waterkwaliteit binnenstadsgrachten'

Stuurbaar: uitvoering door TAUW:

1. Verslag Workshop juni 2001;
2. Doorvaarbare waterkering in centrum van gemeente Leeuwarden;
3. Tussenrapport Stuurbaar water binnenstad Leeuwarden , 29 mei 2001/ 26 juni 2001.
4. Notitie waterkwaliteit aan MTR
5. Waterkwantiteits- en waterkwaliteitsimulatie Stuurbaar water Leeuwarden, 7 september 2001.
6. Visie notitie: Aantrekkelijk water in de binnenstadsgrachten van Leeuwarden.

Schoon: Waterbodern

- (concept) Rapport Saneringsonderzoek Singels en Binnengrachten te Leeuwarden. 4 januari 2002. Auteurs. Ingenieursbureau Oranjewoud.
- Nader waterbodemonderzoek Binnen grachten Leeuwarden FR/071/408. Adviesbureau CSO. Groningen. D.d. 27 juni 2001.

Meetbaar:

1. Projectopdracht
2. Kaart
3. Analyserapporten 2001
4. Grafieken

Financiering vervolgfases: Subsidieaanvragen:

- Brochure 'Leeuwarden, stad van water en cultuur' t.b.v. Kompas aanvraag
- Interreg voorstel

Presentaties:

1. Norwich
2. Emden
3. Stuurgroep Blauwe Diamant november 2001
4. Beurs Huis en Tuin, Waterbeurs

- 11/31.212
+ 7953

Provincie Fryslân
afd. Projectorganisatie Kompas/PBU
t.a.v.
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden

Onderwerp afrekening project waterplan Leeuwarden - 1e fase
Uw kenmerk 401748
Ons kenmerk 13940
Sector Milieu
Team Ondersteuning
Doorkiesnummer
Bijlagen diversen
Datum 6 mei 2002, verzonden: 7 mei 2002

Geachte

Telefax 058 215 39 49
E-mail gemeente@leeuwarden.nl
Postbank 847327
NV Bank Nederlandsche
Gemeenten 28.50.34.863

Naar aanleiding van uw brief van 21 maart 2001, kenmerk 401748, doe ik u hierbij toekomen de afrekening van het project: Waterplan Leeuwarden - 1^e fase. Dit project bestaat uit 2 deelprojecten, nl.:

1. Waterkwaliteit Binnenstad
2. Voortzetting samenwerking in het waterplan.

Voor het 1^e deelproject geldt dat deze is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van Wetterskip Fryslân. De afrekening van dit onderdeel is derhalve ook opgesteld door het Wetterskip. Deze heeft ook de benodigde accountantscontrole laten uitvoeren.

Voor het 2^e deelproject geldt dat deze is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de gemeente Leeuwarden. Deze heeft ook de afrekening opgesteld en de benodigde accountantscontrole laten uitvoeren.

Omdat de provinciale bijdrage deel uitmaakt van het convenant dat is afgesloten tussen de gemeente Leeuwarden en de provincie Fryslân dient de gemeente de totale afrekening voor het gehele project in te dienen. U ontvangt hierbij derhalve voor elk deelproject afzonderlijk een afrekening met bijbehorende accountantsverklaringen.

Blad 2
13940

Voor de goede orde merk ik nog op dat er achteraf voorwaarden zijn gekoppeld aan een bestuurlijke afspraak hetgeen de afwikkeling van het project niet heeft vereenvoudigd.

Uiteindelijk heeft intern provinciaal overleg geleid tot verlenging van de periode waarop de uitgaven van de projecten betrekking mochten hebben (tot 1-2-2002 i.p.v. tot 1 oktober 2001) en tot het mogen declareren van werkelijke uurtarieven (i.p.v. de in de voorwaarden aangegeven berekening van tarieven). Bovendien is uitstel voor het indienen van de afrekening verleend tot 15 mei 2002.

Ik hoop dat bijgevoegde afrekeningen tot een spoedige afwikkeling zullen leiden.

Hoogachtend,

sectorhoofd Milieu.

11-11-02
- 1795-3

provinsje fryslân
provincie fryslân

Het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Leeuwarden
Postbus 21.000
8900 JA LEEUWARDEN

postbus 20120
8900 hm Leeuwarden
tweebaksmarkt 52
telefoon: (058) 292 59 25
telefax: (058) 292 51 25
www.fryslan.nl
e-mail: provincie@fryslan.nl

Gemeente Leeuwarden	
Geb. J.Nr.	26573
Telefoonnummer	058
13 NOV 2002	
Diens. 1433 min.	Geb. 06
So mil. 100 Gloslog	

Leeuwarden, 12 november 2002

Ons kenmerk : 502799
Afdeling : Projectorganisatie Kompas
Telefoon :
Uw kenmerk : brief van 6 mei 2002, kenmerk 13940
Bijlage(n) : -

Onderwerp:
Vaststelling provinciale bijdrage in het kader van Kompas
voor het Noorden/Stadsconvenant Leeuwarden t.b.v. project
'Waterplan Leeuwarden – 1ste fase ("De Blauwe Diamant")'.

Op 13 mei 2002 ontvingen wij bovengenoemde brief, waarin u verzoekt om vaststelling van de bij brief van 21 maart 2001, kenmerk 401748, toegekende provinciale bijdrage ten behoeve van bovenvermeld project.
De afrekening van de toegezegde bijdrage aan het project heeft lang op zich laten wachten. Wij bieden u onze excuses hiervoor aan en danken u voor uw geduld bij de afrekening van het project.

Op grond van de door u overgelegde gegevens stellen wij de subsidiabele kosten van het project als volgt vast:

werkelijk gemaakte kosten volgens einddeclaratie <i>Onderdeel Waterkwaliteit Binnenstad (1ste fase)</i>		€	169.716,--
Volgens declaratie Wetterskip Fryslân			
af:			
nota's Witteveen+Bos, in beide onderdelen verantwoord; betaald door gemeente	€	3.024,--	
factuur Tauw B.V. niet betaald	-	2.430,--	
idem factuur Ing. bur.Oranjewoud B.V.	-	6.592,--	
kosten voorbereiding en toezicht in declaratie Wetterskip Fryslân	-	<u>35.464,--</u>	
		-	<u>47.510,--</u>
	€		122.206,--

provinsje fryslân

Onderdeel voortzetting samenwerking in het Waterplan
Volgens declaratie gemeente Leeuwarden

€ 131.652,--
€ 253.858,--

Totaal beide onderdelen excl. voorbereiding en toezicht
bij:

kosten voorbereiding en toezicht

- 36.265,--

12,5 van totale kosten

€ 290.123,--

vastgestelde subsidiabele kosten

N.B.

De provinciale bijdrage voor dit project is beschikbaar gesteld op basis van de bestuursbrief Waterplan Leeuwarden van 8 maart 2000. Op dat moment was nog niet bekend dat de uitvoering van het project diende plaats te vinden binnen de kaders van de Standaardvoorwaarden voor provinciale cofinanciering van Kompasprojecten. Om die reden wordt geen correctie toegepast met betrekking tot de verantwoorde uurtarieven.

Subsidiabele kosten bij toekenning:

onderdeel waterkwaliteit

€172.436,--

onderdeel voorzetting samenwerking

- 108.907,--

Totaal

€281.343,--

In het vooruitzicht gestelde provinciale bijdrage (25% van de subsidiabele kosten):

onderdeel waterkwaliteit

€ 43.109,--

onderdeel voortzetting samenwerking

- 27.227,--

Totaal

€ 70.336,--

Bij een provinciale bijdrage van 25% van de subsidiabele kosten zou de bijdrage per onderdeel in principe als volgt kunnen worden vastgesteld:

onderdeel waterkwaliteit

€ 30.551,--

onderdeel voortzetting samenwerking

- 32.913,--

vorbereiding en toezicht

- 9.066,--

Totaal

€ 72.530,--

De maximaal toegekende bijdrage bedraagt echter € 70.336,--.

Om die reden wordt de provinciale bijdrage vastgesteld op € 70.336,--.

Reeds uitgekeerd voorschot

nihil

Op grond van bovenvermelde vastgestelde bijdrage zal aan u een bedrag van € 70.336,-- betaalbaar worden gesteld. Dit bedrag zal worden overgemaakt op uw BNG-bankrekeningnummer 2850.34.863, onder vermelding van het kenmerk van deze brief.

Het project is hiermee inhoudelijk en financieel afgesloten. Wij feliciteren u met het behaalde resultaat.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

voorzitter,

| griffier.

Degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken kan tegen dit besluit binnen zes (6) weken na de bekendmaking daarvan een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten.

Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet tenminste bevatten:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- d. de gronden van het bezwaar.